

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

Вікторія Олегівна Михальська

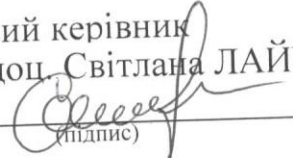
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

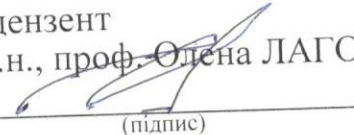
«Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

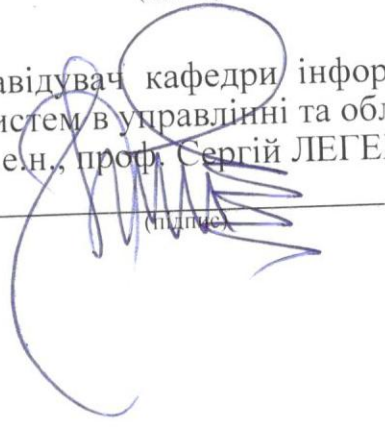
Науковий керівник
к.е.н., доц. Світлана ЛАЙЧУК

(підпис)

Рецензент
д.е.н., проф. Олена ЛАГОВСЬКА

(підпис)

Завідувач кафедри інформаційних
систем в управлінні та обліку
д.е.н., проф. Сергій ЛЕГЕНЧУК

(підпис)

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.....	7
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	7
1.1. Сутність, принципи та елементи облікової політики підприємства 7	
1.2. Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку в розвитку підприємства	14
1.3. Методичні підходи до оцінювання облікової політики як інструменту організації бухгалтерського обліку	22
1.4. Нормативно-правове регулювання формування облікової політики в Україні.....	28
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СЕЙФ ГЛАСС ФАКТОРІ»	34
2.1. Характеристика діяльності та організаційної структури підприємства	34
2.2. Аналіз чинної облікової політики підприємства	39
2.3. Оцінка впливу облікової політики на фінансову звітність.....	43
2.4. Виявлення проблем та недоліків у формуванні та застосуванні облікової політики	48
Висновки до розділу 2.....	51
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	54
3.1. Пропозиції щодо оптимізації елементів облікової політики	54
3.2. Розробка проекту наказу про облікову політику для підприємства	58
3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів.....	62
3.4. Рекомендації щодо впровадження та контролю за обліковою	

політикою в умовах цифровізації	66
Висновки до розділу 3.....	70
РОЗДІЛ 4.....	72
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВИХ	
ДИСЦИПЛІН НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ «ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК	
ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ».....	72
4.1. Актуальність інноваційних методик у підготовці фахівців з обліку	
.....	72
4.2. Сутність інноваційних методик та їх класифікація	74
4.3. Класифікація інноваційних методик:	75
4.4. Інноваційне викладання теми «Облікова політика підприємства»	77
Висновки до розділу 4.....	85
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах сучасної економіки бухгалтерський облік є дуже важливим. Він став одним із найпотужніших внутрішніх інструментів управління бізнесом. А головним механізмом, який визначає, як саме цей облік працюватиме на підприємство чи проти нього, є облікова політика.

Облікова політика є тим внутрішнім механізмом, який дозволяє власнику та керівництву легальними методами, передбаченими П(С)БО, суттєво впливати на розмір собівартості, прибутку, податків і власного капіталу. Правильно сформована облікова політика здатна за один рік збільшити чистий прибуток на десятки мільйонів гривень без зростання продажів і без додаткових інвестицій. І навпаки – застаріла чи надмірно консервативна політика тихенько «з’їдає» ці ж десятки мільйонів щороку.

Актуальність теми підтверджується практикою більшості українських виробничих підприємств середнього розміру, які досі використовують спрощені варіанти облікової політики 10–15-річної давності. Особливо гостро це відчувається у капіталомістких галузях з високою часткою імпорту та дорогого обладнання, до яких належить і об’єкт цього дослідження – ТОВ «Сейф Гласс Факторі» (ЄДРПОУ 39214213), один із трьох в Україні виробників автомобільного безпечного скла (триплекс, сталінт) з повним технологічним циклом.

Метою магістерської роботи є дослідження облікової політики як інструменту організації бухгалтерського обліку та розробка конкретних пропозицій щодо її вдосконалення на прикладі реального діючого підприємства ТОВ «Сейф Гласс Факторі».

Для досягнення мети поставлено такі **завдання**:

1. Вивчити теоретичні та нормативні основи формування облікової політики в Україні.

2. Надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «Сейф Гласс Факторі».

3. Провести детальний аналіз чинної облікової політики підприємства на 2025 рік.

4. Оцінити реальний вплив діючих методів на фінансову звітність за 2024 рік.

5. Виявити критичні недоліки чинної політики та розрахувати їхній фінансовий ефект.

6. Розробити та економічно обґрунтувати нову облікову політику на 2026 рік.

Об’єкт дослідження – процеси формування та реалізації облікової політики на промисловому підприємстві.

Предмет дослідження – облікова політика ТОВ «Сейф Гласс Факторі» у 2024–2025 роках та напрями її вдосконалення.

Інформаційна база – чинне законодавство України, національні П(С)БО, фінансова звітність підприємства за 2024 рік, наказ про облікову політику та первинні документи, а також наукові праці українських авторів.

Особистий внесок магістранта. Основні результати дослідження, викладені в магістерській роботі, доповідалися та обговорювалися на науково-практичній конференції, що знайшло підтвердження в наступній публікації:

Михальська В.О. Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку. Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки 12–17 травня 2025 року. Житомир: Житомирська політехніка, 2025. С. 288 (Додаток Г).

Практична цінність роботи полягає в тому, що всі розрахунки та пропозиції зроблені на основі реальних документів конкретного підприємства і можуть бути впроваджені вже з 01.01.2026 року, забезпечивши зростання чистого прибутку в 4–5 разів лише за рахунок зміни внутрішніх облікових

правил.

Таким чином: облікова політика – це не формальність, а один із найпотужніших і абсолютно легальних важелів управління прибутком та вартістю бізнесу в сучасних українських реаліях.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

1.1. Сутність, принципи та елементи облікової політики підприємства

Облікова політика є важливим інструментом управління бухгалтерським обліком на підприємстві, що впливає на його фінансову стратегію та прозорість звітності. Вона охоплює сукупність методів, принципів та процедур, які визначають, як підприємство здійснює облік своїх господарських операцій. Це своєрідний "правильник", який регламентує облік активів, пасивів, доходів, витрат та фінансових результатів [32, с. 500].

Економічна сутність облікової політики полягає у створенні умов для раціонального ведення бухгалтерського обліку та забезпечення його відповідності внутрішнім потребам підприємства, законодавчим вимогам і міжнародним стандартам. Вона виступає основою для:

- правильного формування фінансових звітів, які відображають реальний стан справ на підприємстві;
- аналізу та прогнозування фінансових показників;
- ефективного планування й управління ресурсами [1, с. 512].

Використання облікової політики дозволяє підприємству адаптувати бухгалтерський облік до своїх особливостей, обираючи найбільш прийнятні методи оцінки запасів, амортизації, обліку витрат і доходів. Це, своєю чергою, допомагає уникати конфліктів із законодавством, мінімізувати ризики та досягати фінансової стабільності.

Крім того, Економічна сутність облікової політики полягає у створенні умов для раціонального ведення бухгалтерського обліку та забезпечення його відповідності внутрішнім потребам підприємства, законодавчим вимогам і міжнародним стандартам. Вона виступає основою для:

- правильного формування фінансових звітів, які відображають

реальний стан справ на підприємстві; [1, с. 513]

- аналізу та прогнозування фінансових показників;
- ефективного планування й управління ресурсами.

Таким чином, облікова політика не лише регламентує процеси ведення бухгалтерії, а й виступає стратегічним інструментом, що допомагає підприємству досягати поставлених цілей у сучасному конкурентному середовищі. Для чого саме потрібна облікова політика детально розглянуто у рис. 1.1.

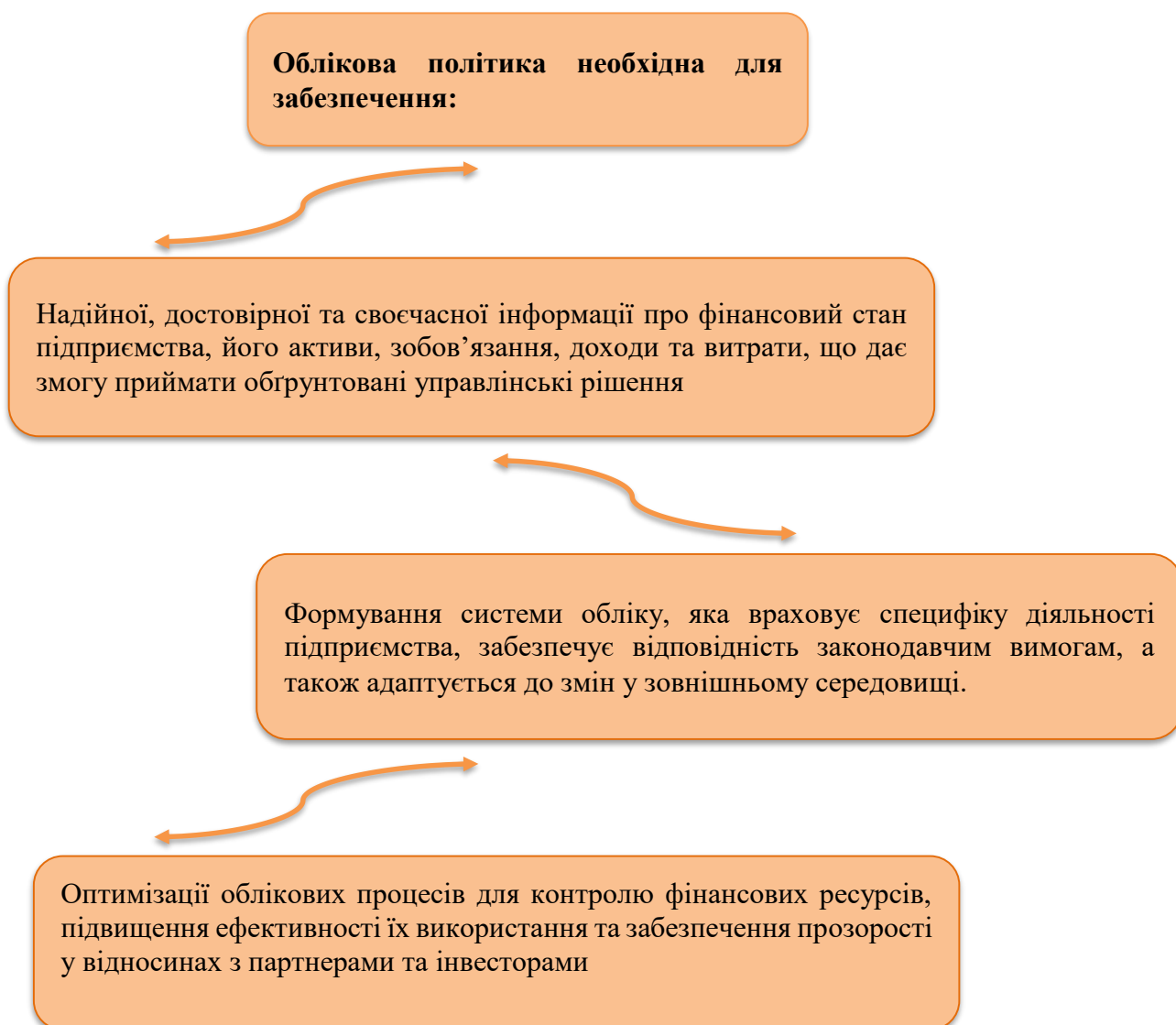

Рис. 1.1. Необхідність облікової політики

Можна виділити наступні завдання облікової політики як інструменту організації бухгалтерського обліку:

1. Визначення методів оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат підприємства.
2. Розробка принципів ведення обліку, які відповідають законодавчим вимогам та міжнародним стандартам фінансової звітності.
3. Забезпечення єдності облікових процедур для всіх структурних підрозділів підприємства.
4. Формування прозорої системи звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів.
5. Адаптація облікових процедур до специфіки діяльності підприємства.
6. Оптимізація процесів обліку з метою скорочення витрат часу та ресурсів.
7. Забезпечення можливості аналізу та прогнозування фінансових показників. [14]

Функції облікової політики як інструменту організації бухгалтерського обліку:

1. Нормативно-регулююча функція - забезпечує дотримання законодавчих вимог і стандартів бухгалтерського обліку, регулюючи процеси обліку на підприємстві.
2. Аналітична функція - сприяє систематизації та обробці фінансової інформації для проведення аналізу господарської діяльності підприємства та ухвалення управлінських рішень.
3. Організаційна функція - визначає структуру і процедури ведення обліку, регламентує взаємодію між різними підрозділами підприємства у питаннях бухгалтерського обліку.
4. Інформаційна функція - забезпечує своєчасне формування достовірної фінансової інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів.
5. Контрольна функція - дозволяє здійснювати моніторинг і контроль

за правильністю облікових операцій, рухом активів, витратами та доходами підприємства.

6. Адаптивна функція - сприяє гнучкості облікової системи в умовах змін зовнішнього середовища, враховуючи специфіку діяльності підприємства та його стратегічні цілі.

7. Оптимізаційна функція - допомагає обирати найбільш ефективні методи ведення обліку, знижуючи адміністративні витрати та покращуючи процеси управління ресурсами.

8. Прогнозна функція - надає дані для оцінки та прогнозування фінансових результатів, що сприяє розробці стратегій розвитку підприємства. [32, с. 500]

Отже, завдяки виконанню цих функцій облікова політика забезпечує ефективну організацію бухгалтерського обліку та управління фінансами підприємства.

Облікова політика — це система правил та принципів, що визначають організацію бухгалтерського обліку на підприємстві, і включає:

- Визначення принципів оцінки активів і зобов'язань: допомагає забезпечити правильне відображення фінансового стану компанії у бухгалтерських звітах. Це включає вибір методів амортизації, оцінки запасів, методів обліку витрат та доходів.

- Формування структури бухгалтерії та організація обліку: включає розробку схем документообігу, порядок ведення облікових реєстрів, обрання облікових програм та інструментів для автоматизації процесів.

- Визначення облікових процедур для конкретних операцій: розробка стандартів обліку для специфічних господарських операцій, таких як нарахування заробітної плати, облік податків, відображення витрат на НДДКР тощо.

- Визначення політики оцінки та амортизації основних засобів: вибір

методу обліку та амортизації активів, що має вплив на баланс і звітність підприємства.

- Встановлення політики щодо фінансової звітності: включає вибір стандартів для складання фінансових звітів, таких як баланс, звіт про прибутки та збитки, а також встановлення правил для їх подання.

Реалізація цих завдань дозволяє забезпечити ефективне ведення бухгалтерського обліку та відповідність до вимог законодавства, що, в свою чергу, сприяє точності та прозорості фінансової звітності підприємства. [28]

Принципи облікової політики як інструменту організації бухгалтерського обліку включають:

1. Принцип послідовності: Підприємство повинно дотримуватись обраних методів і принципів обліку протягом усіх періодів, що забезпечує порівнянність фінансової звітності. Це дозволяє забезпечити стабільність і прогнозованість обліку.

2. Принцип обачності: В обліковій політиці необхідно враховувати можливі ризики та невизначеності, щоб уникнути завищення доходів чи активів та заниження витрат або зобов'язань.

3. Принцип відповідності витрат і доходів: Витрати повинні визнаватися одночасно з доходами, які вони спричинили, що дозволяє правильно відобразити фінансовий результат діяльності підприємства.

4. Принцип реальності: Всі операції та події повинні відображатися в обліку на основі фактичних даних, без спекуляцій і урахування лише тих операцій, які мали реальний вплив на фінансовий стан підприємства.

5. Принцип об'єктивності: Вибір методів і оцінок для бухгалтерського обліку має бути обґрунтованим і незалежним від особистих уподобань чи інтересів. Облік здійснюється згідно з об'єктивними факторами та законодавчими вимогами.

6. Принцип економічності: Вибір облікових методів і процедур має забезпечити оптимальність витрат на ведення бухгалтерії, при цьому не

порушуючи точності та достовірності звітності.

7. Принцип надійності та достовірності: Облікова політика має забезпечувати формування фінансових звітів, що точно відображають фінансовий стан підприємства, його результати діяльності та рух грошових коштів.

Ці принципи допомагають організувати бухгалтерський облік таким чином, щоб він був ефективним, точним і відповідним вимогам чинного законодавства.

Облікова політика є важливим інструментом для організації бухгалтерського обліку підприємства, оскільки вона визначає порядок ведення обліку та складання фінансової звітності. [32, с. 501]

У цьому розділі представлено класифікацію видів облікової політики, засновану на основних напрямках її застосування в бухгалтерії:

1. Облікова політика для оцінки активів і зобов'язань. Це частина політики, що визначає порядок оцінки активів і зобов'язань на певну дату. Наприклад, політика обліку запасів може передбачати використання методу нарахування витрат або метода оцінки за ціною продажу. Вибір методу оцінки активів суттєво впливає на фінансові результати підприємства.

2. Облікова політика для розподілу витрат. Розподіл витрат між різними періодами є важливим аспектом бухгалтерського обліку. Політика може передбачати використання різних методів амортизації основних засобів (наприклад, лінійний чи прискорений метод) залежно від характеру та виду активів, що має вплив на фінансові результати та оподаткування.

3. Облікова політика для формування доходів та витрат. Облікова політика визначає, коли визнати доходи та витрати. Це включає вибір між методом нарахування доходів (коли вони зароблені) та методом касового обліку (коли гроші надійшли чи були сплачені). Це важливо для правильної оцінки фінансових результатів підприємства.

4. Облікова політика для обліку податків. Політика обліку податків встановлює порядок обчислення та відображення податкових зобов'язань. Наприклад, вона може визначати, чи обліковувати податок на додану вартість на основі касового чи нарахувального методу, що впливає на потік грошових коштів і фінансові показники підприємства.

5. Облікова політика для відображення зобов'язань. Це встановлення правил обліку та відображення зобов'язань підприємства в обліку, таких як кредити, позики, зобов'язання по оренді та інші. Різні підходи до визнання зобов'язань можуть значно змінювати фінансовий стан підприємства.

6. Облікова політика для трансфертного ціноутворення. Цей вид політики визначає правила обліку операцій між пов'язаними сторонами. Вибір методу ціноутворення, наприклад, методом порівняльних ринкових цін чи методом витрат, має великий вплив на фінансову звітність і може допомогти в мінімізації податкових зобов'язань.

7. Облікова політика для обліку фінансових інструментів. Залежно від методу обліку фінансових інструментів, таких як акції, облігації чи деривативи, політика визначає, як ці інструменти відображаються в балансі і на якій основі визначається їх справедлива вартість.

8. Облікова політика для обліку інвестицій. Політика обліку інвестицій визначає, чи буде підприємство обліковувати свої інвестиції за методом нарахування дивідендів чи за методом участі в капіталі, що має суттєвий вплив на облік доходів і зміни в фінансовому стані підприємства. [8]

Облікова політика має велике значення для забезпечення точності фінансової звітності, ефективного управління ресурсами підприємства та мінімізації ризиків, пов'язаних з податковими перевітками. Вона є основою для формування надійної та прозорої фінансової інформації, що використовується не лише внутрішніми користувачами, але й зовнішніми стейкхолдерами [8].

1.2. Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку в розвитку підприємства

В умовах сучасного розвитку економіки та функціонування підприємств особливе значення має формування чіткої, науково обґрунтованої системи організації бухгалтерського обліку. Основою такої системи є облікова політика підприємства, яка забезпечує оптимізацію облікових процесів, відповідність законодавчим вимогам і міжнародним стандартам, а також підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

Облікова політика є важливим інструментом управління, оскільки вона визначає правила ведення обліку, які дозволяють підприємству коректно оцінювати свої активи, пасиви, доходи та витрати. Це сприяє прозорості фінансової звітності, що необхідно для прийняття ефективних управлінських рішень. Належним чином сформована облікова політика забезпечує підприємству стабільність у фінансових питаннях, адаптацію до змін у зовнішньому середовищі та створює умови для сталого розвитку [12, с. 298].

Правильно сформована облікова політика сприяє забезпеченню конкурентних переваг підприємства, зокрема, через зменшення ризиків, пов'язаних із податковими, фінансовими та управлінськими рішеннями. Це дозволяє не лише мінімізувати витрати, але й полегшити доступ до необхідних ресурсів: фінансових, інформаційних чи кадрових.

Компанії, які не приділяють достатньої уваги формуванню облікової політики, ризикують зіткнутися з неточностями у фінансовій звітності, що може негативно вплинути на їхню репутацію, відносини з інвесторами та конкурентоспроможність. Крім того, без належної організації обліку підприємства можуть втратити можливість оперативно реагувати на зміни ринкових умов, що створює загрозу фінансової нестабільності та обмежує перспективи розвитку.

Отже, облікова політика є не лише технічним інструментом бухгалтерії, а й стратегічним елементом управління підприємством, який сприяє його

адаптивності, стабільності та довгостроковому успіху.

Організація бухгалтерського обліку через формування облікової політики дає можливість підприємству ефективно використовувати власні ресурси та забезпечувати прозорість фінансових операцій. Облікова політика виступає основою для оптимізації облікових процесів, забезпечуючи достовірність даних про активи, зобов'язання, доходи та витрати підприємства.

Системний підхід до формування облікової політики є передумовою успішної діяльності підприємства. Він дозволяє створити гнучку та адаптовану систему бухгалтерського обліку, яка відповідає як внутрішнім потребам підприємства, так і зовнішнім вимогам, таким як податкове законодавство чи міжнародні стандарти фінансової звітності.

Реалізація облікової політики – це процес визначення, впровадження та підтримки облікових методів і процедур, які сприяють досягненню стратегічних цілей підприємства, таких як підвищення фінансової стабільності, оптимізація витрат чи збільшення інвестиційної привабливості.

Облікова політика безперервно взаємодіє із зовнішнім середовищем, враховуючи як контрольовані фактори, наприклад, вибір методів оцінки запасів, так і неконтрольовані, наприклад, зміни у законодавстві. Для забезпечення ефективного функціонування бухгалтерського обліку в умовах різних організаційних та правових форм господарювання необхідно враховувати всі фактори, які впливають на підприємство в мікро- та макросередовищі. [32, с. 505]

З метою забезпечення успішного функціонування облікової політики важливо визначити її основні завдання та функції. Таким чином, облікова політика виконує ключову роль у системі організації бухгалтерського обліку, починаючи з планування облікових процедур і закінчуючи аналізом фінансової звітності.

Формування облікової політики потребує знань у сферах бухгалтерського обліку, фінансового менеджменту, законодавчих норм та стратегічного управління. Вона забезпечує підприємству стабільність, конкурентоспроможність і здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

Дослідження та встановлення основних факторів, що впливають на організацію бухгалтерського обліку, та напрямів формування облікової політики підприємства є важливим завданням для керівників і фінансових фахівців [9, с. 56].

Реалізація ефективної облікової політики в умовах конкретного підприємства стає можливою завдяки її практичному впровадженню, адаптації до специфіки діяльності компанії та застосуванню у повсякденному обліковому процесі.

Облікова політика підприємства – це комплексна система елементів (методів, принципів, процедур) і дій (практичного впровадження обраних методів), яка забезпечує узгодженість організації бухгалтерського обліку, його прозорість та відповідність законодавчим і міжнародним вимогам.

Ефективно сформована облікова політика дозволяє підприємству досягати високого рівня управління фінансовими ресурсами, уникати ризиків, пов'язаних із податковим законодавством, і забезпечувати аналітичну підтримку для ухвалення стратегічних рішень. [15]

Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку повинна бути інтегрована в загальну систему управління підприємством, яка забезпечує узгодженість усіх функцій і процесів.

Рекомендована інтегрована система управління підприємством на основі облікової політики наведено детально у рис. 1.2.

Рекомендована інтегрована система управління підприємством на основі облікової політики

1. Організаційний аспект

- 1.1. Визначення відповідальних осіб за розробку та впровадження облікової політики.
- 1.2. Розробка внутрішніх регламентів щодо формування облікової політики, її перегляду та адаптації до змін у законодавстві або внутрішніх умовах підприємства.
- 1.3. Інтеграція облікової політики в загальну систему управління підприємством через узгодження її з цілями та стратегіями компанії.

2. Методологічний аспект

- 2.1. Вибір методів оцінки активів, зобов'язань, доходів і витрат відповідно до законодавства та потреб підприємства.
- 2.2. Встановлення принципів нарахування амортизації, оцінки запасів, розподілу витрат.
- 2.3. Розробка процедур для узгодження облікової політики з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) або національними стандартами.

3. Функціональний аспект

- 3.1. Забезпечення єдиного підходу до облікових процедур у всіх підрозділах підприємства.
- 3.2. Використання сучасного програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку та інтеграції облікової політики в інформаційну систему підприємства.
- 3.3. Моніторинг виконання облікової політики та аналіз її ефективності.

4. Інформаційний аспект

- 4.1. Розробка механізмів збору, обробки та зберігання інформації, що формується в межах облікової політики.
- 4.2. Забезпечення доступу до інформації для зацікавлених сторін (керівництва, акціонерів, інвесторів).
- 4.3. Регулярне оновлення даних та звітності відповідно до обраної облікової політики.

5. Контрольний аспект

- 1.1. Встановлення процедур внутрішнього контролю для забезпечення дотримання облікової політики.
- 1.2. Проведення регулярних аудитів для виявлення відхилень і помилок у веденні обліку.
- 1.3. Оцінка відповідності облікової політики стратегічним цілям підприємства та вимогам зовнішнього середовища.

6. Адаптивний аспект

- 6.1. Гнучкість облікової політики для адаптації до змін у законодавстві, ринкових умовах та внутрішній структурі підприємства.
- 6.2. Можливість перегляду політики за потреби та внесення змін для підвищення її ефективності.

Рис. 1.2. Рекомендована інтегрована система управління

Результат впровадження: Інтегрована система управління підприємством, побудована на основі облікової політики, забезпечує ефективну організацію бухгалтерського обліку, сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, знижує ризики та підвищує прозорість і надійність фінансової звітності.

Облікова політика підприємства є основою для організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності, забезпечуючи відповідність вимогам законодавства та стандартів. Її роль полягає не лише в визначенні конкретних методів обліку, а й у створенні загальної стратегії ведення облікової роботи, що сприяє ефективному управлінню фінансовими ресурсами підприємства. Облікова політика є важливим інструментом, що дозволяє організувати бухгалтерський облік відповідно до специфіки діяльності компанії, її цілей та потреб. Вона визначає принципи, методи та процедури обліку, що гарантують правильність та достовірність фінансової звітності [5].

Облікова політика має бути гнучкою і адаптивною, здатною змінюватися відповідно до змін у законодавстві, економічних умовах та внутрішніх потребах компанії. Важливо, щоб вона враховувала специфіку бізнесу, потреби в управлінській інформації та вимоги зовнішніх користувачів звітності. Визначення правил обліку запасів, основних засобів, амортизації, доходів та витрат повинно бути чітким і відповідати принципам бухгалтерського обліку, що дозволяє уникнути помилок та забезпечити стабільність і прозорість фінансової звітності [1, с. 514].

Особливу увагу в обліковій політиці варто приділяти таким аспектам, як вибір методу обліку запасів, оцінка об'єктів основних засобів, визначення умов амортизації, а також коригування фінансових результатів. Всі ці моменти повинні бути прописані детально і узгоджені з нормативними вимогами. Зокрема, оцінка методів амортизації має враховувати не тільки технічні характеристики, але й економічну ефективність для підприємства.

Аналіз та коригування облікової політики є постійним процесом. Регулярний перегляд дозволяє оцінити її ефективність і вносити необхідні зміни, що сприяють підвищенню фінансової стабільності компанії та забезпечують її конкурентоспроможність. Водночас облікова політика є інструментом для створення чіткої системи контролю за фінансовими операціями, що дає змогу керівництву компанії приймати обґрунтовані та своєчасні управлінські рішення. [4, с. 6]

Для досягнення ефективності в організації бухгалтерського обліку, облікова політика підприємства є ключовим інструментом. Формування та правильне застосування облікової політики дозволяє створити чітку і зрозумілу структуру облікових процедур, що забезпечує високий рівень достовірності та прозорості фінансової звітності. Як і в організаційній структурі управління, ефективність облікової політики залежить від багатьох факторів, серед яких важливе місце займають внутрішні та зовнішні економічні умови, вимоги законодавства, специфіка діяльності підприємства

та наявність кваліфікованого бухгалтерського персоналу.

Процес створення облікової політики є складним і багатоетапним, тому потрібно враховувати вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на її формування та реалізацію. Облікова політика не повинна бути статичною – її потрібно регулярно адаптувати до змін у законодавстві, ринкових умовах і стратегії розвитку компанії. Вибір облікових методів та процедур, таких як облік амортизації, оцінка запасів, нарахування доходів та витрат, повинен базуватися на здатності цих методів задовольняти потреби підприємства і дотримуватися вимог бухгалтерських стандартів. [28]

Впровадження ефективної облікової політики сприяє підвищенню внутрішньої ефективності обліку та фінансового контролю. Вона дозволяє не тільки забезпечити відповідність звітності законодавчим вимогам, але й дає можливість керівництву підприємства приймати обґрунтовані фінансові рішення, які сприяють розвитку бізнесу та зміцненню його ринкових позицій.

Разом із застосуванням стратегічного підходу до управління фінансами, облікова політика допомагає підприємству досягати довгострокових фінансових переваг, забезпечуючи стабільність і стійкість в умовах мінливого ринкового середовища.

Але сама по собі облікова політика не може гарантувати стабільність підприємства. Для досягнення максимальних результатів необхідно, щоб облікові процедури тісно взаємодіяли з іншими аспектами управління підприємством, зокрема, з плануванням, аналізом фінансових результатів та стратегією розвитку. Коригування і вдосконалення облікової політики є постійним процесом, який дозволяє забезпечити її ефективність на кожному етапі розвитку компанії. [15]

Таким чином, в умовах сучасної економіки жодне підприємство не може ефективно функціонувати без правильно організованої бухгалтерської діяльності. Одним із ключових інструментів для досягнення високої ефективності бухгалтерського обліку є облікова політика, яка забезпечує

чіткість і узгодженість всіх облікових процедур. Облікова політика визначає принципи і методи обліку, які використовуються підприємством для підготовки фінансової звітності, і є основою для забезпечення точності та прозорості фінансових даних.

Облікова політика виступає важливим інструментом для оптимізації облікових процесів і забезпечення відповідності вимогам законодавства та міжнародних стандартів фінансової звітності. Вона допомагає підприємству правильно організувати облік активів, зобов'язань, доходів і витрат, визначити методи оцінки та амортизації, а також забезпечити своєчасне та правильне відображення фінансових результатів. Без чітко розробленої облікової політики неможливо забезпечити ефективний контроль за фінансовими потоками та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Роль облікової політики в системі управління підприємством полягає в тому, що вона визначає не тільки методи обліку, але й організаційні засади ведення бухгалтерії, стандарти звітності та внутрішнього контролю. Вона сприяє оптимізації фінансового управління, підвищенню прозорості бізнес-процесів та зміцненню довіри до підприємства з боку інвесторів, кредиторів і державних органів. [8]

Впровадження чіткої та гнучкої облікової політики дозволяє підприємствам адаптуватися до змін ринкових умов і зберігати стабільність навіть у випадку змін у законодавчому середовищі. Вона допомагає не тільки у забезпеченні точності фінансової звітності, а й у підвищенні ефективності внутрішнього контролю, що є важливим аспектом для мінімізації ризиків та забезпечення сталого розвитку компанії. Крім того, облікова політика дозволяє керівництву підприємства правильно оцінювати фінансовий стан компанії і приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій, планування та стратегії розвитку.

Не менш важливим є те, що облікова політика є основою для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації ресурсів і підвищення ефективності

операційної діяльності. Тому своєчасний перегляд і коригування облікової політики в разі необхідності є важливим для забезпечення стабільності підприємства на всіх етапах його розвитку. [1, с. 516]

1.3. Методичні підходи до оцінювання облікової політики як інструменту організації бухгалтерського обліку

Об'єктивна оцінка ефективності облікової політики вимагає визначення кількох важливих елементів: суб'єкта оцінки (бухгалтерські служби підприємства), об'єкта оцінки (облікова політика та її вплив на бухгалтерський облік) та методів оцінки ефективності облікової політики. Сьогодні більшість підприємств визнають необхідність чіткої та грамотно розробленої облікової політики для досягнення фінансових цілей і забезпечення стабільної діяльності. Ефективність облікової політики є визначальним фактором, що впливає на всі аспекти бухгалтерського обліку, включаючи точність фінансової звітності, відповідність стандартам та оптимізацію процесів обліку.

Розробка і впровадження облікової політики вимагає комплексного підходу, оскільки вона охоплює не тільки питання вибору методів обліку, а й правила, які регулюють нарахування доходів і витрат, оцінку активів і зобов'язань, а також амортизацію. Водночас важливою умовою її ефективності є коректне застосування обраних методів і процедур, що дозволяє точно відображати фінансовий стан підприємства та забезпечувати правильне управління фінансами. [6]

Існує безліч підходів і методів для оцінки ефективності облікової політики. Однак оцінити її вплив на загальну ефективність діяльності підприємства може бути складно, оскільки багато показників, таких як точність фінансових звітів, коректність облікових процедур та рівень

внутрішнього контролю, не завжди можна виразити в кількісних одиницях.

Оцінка ефективності облікової політики здійснюється на основі аналізу результатів бухгалтерського обліку, коригування облікових процедур і забезпечення належного рівня відповідності внутрішніх стандартів та вимог законодавства.

Суть облікової політики полягає не тільки в організації самих облікових процедур, а й в підтримці фінансової стабільності підприємства. Вона дозволяє організувати бухгалтерський облік таким чином, щоб забезпечити оптимальне використання ресурсів і знижувати фінансові ризики. Тому ефективна облікова політика безпосередньо впливає на діяльність підприємства, створюючи основу для подальшого розвитку та стійкості в умовах мінливого ринкового середовища.

Аналіз досвіду організації бухгалтерського обліку в різних країнах показує, що на нього суттєво впливають природні, економічні, соціальні та історичні умови, що визначають особливості формування облікової політики. В цих умовах виникають відмінності в організації бухгалтерського обліку, що особливо проявляються в методах оцінки активів, доходів і витрат, а також у підходах до ведення фінансової звітності. Водночас є два основні фактори, які визначають успішну організацію бухгалтерського обліку: розробка облікової політики на основі національних стандартів і вимог, а також здатність підприємства адаптувати ці методи до змінюваних умов бізнес-середовища. В обох випадках важливу роль відіграють досвідчені бухгалтери та інші фахівці, які займаються впровадженням і контролем облікової політики. [13, с. 312]

Ефективність облікової політики є критично важливим фактором для правильного функціонування підприємства, оскільки вона визначає, як коректно відображаються фінансові результати діяльності компанії. Для об'єктивної оцінки цієї ефективності необхідно аналізувати не лише вибір облікових методів, а й те, наскільки вони сприяють досягненню цілей підприємства, забезпечують точність фінансової звітності та відповідність

вимогам законодавства. Важливою є також оцінка того, як облікова політика впливає на управлінські рішення, особливо у сфері контролю витрат, інвестицій та управління грошовими потоками.

Облікова політика відіграє важливу роль в управлінні фінансами підприємства. Вона допомагає зберігати фінансову стійкість, оптимізувати процеси обліку і звітності, а також забезпечити відповідність вимогам зовнішніх органів контролю. Однак для її ефективного впровадження та адаптації до змінюваних умов ринку необхідно не лише розробити чітку стратегію обліку, а й постійно моніторити та вдосконалювати її в умовах зовнішньоекономічних змін та внутрішніх потреб компанії.

Конкурентоспроможність облікової політики визначається її здатністю забезпечити своєчасне і правильне відображення фінансової інформації, що дозволяє підприємству зберігати переваги на ринку та ефективно приймати управлінські рішення. Так, висока ефективність облікової політики сприяє кращому управлінню фінансами, що в свою чергу покращує платоспроможність компанії та зміцнює її ринкові позиції. Оцінка ефективності облікової політики є важливою складовою для визначення управлінських завдань, таких як оптимізація витрат, планування доходів і коригування інвестиційних стратегій. [5]

Таким чином, в оцінці ефективності облікової політики підприємства задіяні наступні групи методів:

1. Графічний метод. Цей метод є простим і наочним. Він дозволяє представити фінансові показники підприємства у вигляді графіків, діаграм або схем, що зручно для швидкого аналізу тенденцій. Наприклад, можна побудувати графік зміни облікових результатів за певний період або проаналізувати структуру витрат і доходів компанії. Проте цей метод не дає можливості оцінити загальну ефективність облікової політики в кількісному вираженні.

2. Матричний метод. Цей метод передбачає створення таблиць або

матриць, де зібрані різні показники облікової політики, які впливають на фінансові результати. Це дозволяє детальніше аналізувати взаємозв'язок між різними елементами облікової політики, наприклад, методами амортизації, оцінки запасів чи вартості активів. Приклади цього методу включають створення матриць для порівняння ефективності різних підходів до обліку або аналізу змін у політиці обліку на основі впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. Однак цей метод також не дає змоги зробити загальну оцінку ефективності облікової політики без використання додаткових даних.

3. Методи розрахунку. Методи розрахунку ефективності облікової політики можна розподілити на дві основні групи:

- Специфічні методи: ці методи оцінюють ефективність облікової політики з різних аспектів її впливу на діяльність підприємства. Це може включати оцінку точності фінансової звітності, ефективності обліку витрат і доходів, а також здатності облікової політики забезпечити відповідність міжнародним стандартам.

- Комплексні методи: ці методи передбачають інтегрований підхід до оцінки облікової політики підприємства. Вони враховують всі аспекти, що впливають на організацію обліку, від вибору методів амортизації до визначення принципів обліку витрат, і дають змогу отримати загальну картину того, як облікова політика сприяє або гальмує ефективність фінансової діяльності підприємства.

4. Композитний метод. Цей метод поєднує в собі кілька підходів і дозволяє отримати більш точну оцінку ефективності облікової політики шляхом інтеграції результатів різних методів. Наприклад, він може включати в себе як графічний аналіз, так і порівняльні розрахунки на основі матричних моделей, що дозволяє сформулювати об'єктивну оцінку впливу облікової політики на фінансові результати підприємства.

Таким чином, для комплексної оцінки ефективності облікової політики на підприємстві необхідно застосовувати різні методи, які допоможуть

виявити сильні й слабкі сторони організації бухгалтерського обліку та його впливу на загальні фінансові результати компанії. [15]

Елементи облікової політики

Облікова політика підприємства складається з ключових елементів, які визначають організацію та ведення бухгалтерського обліку. До основних елементів належать:

1. Принципи бухгалтерського обліку. Визначають загальні підходи до облікових операцій, такі як принципи повного висвітлення, послідовності, безперервності діяльності підприємства, обачності та інші, що забезпечують відповідність звітності законодавчим вимогам.

2. Методи оцінки активів і зобов'язань. Методи оцінки запасів (наприклад, FIFO, середньозважена вартість). Методи нарахування амортизації (лінійний, прискорений або виробничий). Порядок оцінки незавершеного виробництва, готової продукції та дебіторської заборгованості.

3. Методи обліку доходів і витрат. Визначення моменту визнання доходів і витрат (наприклад, за методом нарахування чи касовим методом). Порядок обліку непрямих витрат (зведені рахунки, розподіл витрат за центрами відповідальності тощо).

4. Облік основних засобів і нематеріальних активів. Вибір методу нарахування амортизації основних засобів і нематеріальних активів. Порядок проведення переоцінки та обліку зносу.

5. Вибір плану рахунків і облікових регістрів. Використання типового або адаптованого плану рахунків. Визначення форм первинної документації та облікових регістрів для ведення аналітичного й синтетичного обліку.

6. Порядок обліку фінансових інструментів. Оцінка та облік інвестицій, фінансових зобов'язань і операцій з іноземною валютою. Методи переоцінки валютних статей.

7. Резерви та забезпечення. Порядок створення резервів сумнівних боргів, забезпечення для майбутніх витрат і платежів. Методи розрахунку та

обліку резервів.

8. Порядок складання фінансової звітності. Визначення форми, обсягів і періодичності подання фінансової звітності. Порядок консолідації звітності для групи компаній.

9. Адаптація до змін законодавства. Регламентація механізмів внесення змін до облікової політики у разі змін законодавчих норм або умов діяльності підприємства. [14]

Елементи облікової політики забезпечують системність і узгодженість бухгалтерського обліку, адаптуючи його до потреб підприємства та вимог зовнішнього середовища.

Види облікової політики відповідно до рівнів застосування:

1. Державний рівень (національна облікова політика). На цьому рівні облікова політика встановлюється державними органами, такими як Міністерство фінансів, шляхом прийняття законів, стандартів бухгалтерського обліку (наприклад, П(С)БО) та інших нормативно-правових актів. Основна мета: забезпечення єдності облікових процедур і достовірності фінансової звітності на національному рівні.

2. Корпоративний рівень. Розробляється великими корпораціями або групами компаній для забезпечення єдиного підходу до бухгалтерського обліку у всіх підрозділах або дочірніх компаніях. Основна мета: уніфікація облікових процедур, спрощення консолідації фінансової звітності.

3. Підприємницький рівень (облікова політика підприємства). Формується на рівні конкретного підприємства відповідно до специфіки його діяльності, законодавчих вимог і стратегічних цілей. Основна мета: адаптація облікових процедур до умов діяльності підприємства та забезпечення відповідності законодавству.

4. Галузевий рівень. Облікова політика розробляється з урахуванням специфіки діяльності окремих галузей (промисловість, сільське господарство, торгівля, фінанси). Основна мета: відображення особливостей обліку,

характерних для певної галузі.

5. Міжнародний рівень. Відповідає вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для використання у транснаціональних компаніях або в країнах, які адаптували ці стандарти. Основна мета: забезпечення зіставності фінансової звітності на глобальному рівні.

Кожен рівень застосування облікової політики відповідає своїм цілям і задачам, сприяючи ефективній організації бухгалтерського обліку та задоволенню потреб користувачів фінансової інформації. [11, с. 320]

1.4. Нормативно-правове регулювання формування облікової політики в Україні

Облікова політика в Україні є обов'язковим внутрішнім документом кожного суб'єкта господарювання, що веде бухгалтерський облік. Її правове регулювання має чотирирівневу структуру, яка сформувалася після прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (в редакції від 05.10.2017 № 2164-VIII зі змінами станом на 2025 рік). [6]. Для візуалізації ієрархії наведемо таблицю щодо рівнів нормативно-правового регулювання облікової політики в Україні.

Таблиця 1.1.

Ієрархія нормативно-правового регулювання облікової політики в Україні:

№	Рівень	Нормативний акт	Основні положення щодо облікової політики	Останні суттєві зміни
1	1	2	3	4
1	Рівень 1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [16]	Стаття 6 – обов'язок затвердження облікової політики; Стаття 8 – принципи бухобліку	Редакція від 05.10.2017 + зміни Законом № 3440-IX від 19.12.2023 (вплив воєнного стану) [6,7]
2	Рівень 2	Національні стандарти бухгалтерського обліку (П(С)БО)	П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» – п. 9–12, 23–25 [28]	Редакція Наказу Мінфіну від 28.12.2019 № 488 (чинна)

Продовження Табл. 1.1.

	1	2	3	4
3	Рівень 3	Методичні рекомендації та листи Мінфіну	Наказ Мінфіну від 27.06.2013 №635 «Про затвердження типової форми наказу...» (втратив чинність); Наказ Мінфіну від 02.09.2014 № 879 (рекомендації щодо розкриття)	Лист Мінфіну від 15.04.2024 № 31-11420-08-21/9876 – роз'яснення щодо спрощень в умовах воєнного стану [10,15]
4	Рівень 4	Внутрішні документи підприємства	Наказ (розпорядження) керівника про облікову політику	Затверджується щорічно або при зміні умов діяльності [6]

Джерело: [16,]

Еволюція нормативного регулювання облікової політики в Україні (1999–2025):

- 1999 р. - Закон № 996-XIV (перша редакція) - Вперше введено поняття «облікова політика» в українське законодавство. [6]
- 2000 р. - П(С)БО 1 (наказ Мінфіну від 31.03.2000 № 87) - Встановлено 11 елементів, які обов'язково розкриваються.
- 2007 р. - Нова редакція П(С)БО 1 (наказ від 07.02.2007 № 66) - Додано вимогу розкриття змін облікової політики та їх впливу.
- 2013 р. - Наказ Мінфіну № 635 - Затверджено типову форму наказу (2014–2022 — обов'язкова).
- 2017 р. - Нова редакція Закону № 996 - Скасовано обов'язковість типової форми, введено принцип превалювання сутності над формою. [6]
- 2019 р. - Остання редакція П(С)БО 1 (наказ № 488) - Чітке визначення: «Облікова політика— сукупність принципів, методів і процедур...». [28]
- 2023- 2025 рр. - Закони № 3440-IX, № 3559-IX та листи Мінфіну – Дозволено тимчасові спрощення для підприємств на ТОТ та в зоні бойових дій; дистанційне затвердження наказу. [8]

Схему процесу формування та затвердження облікової політики детально розглянуто у рис. 1.4.

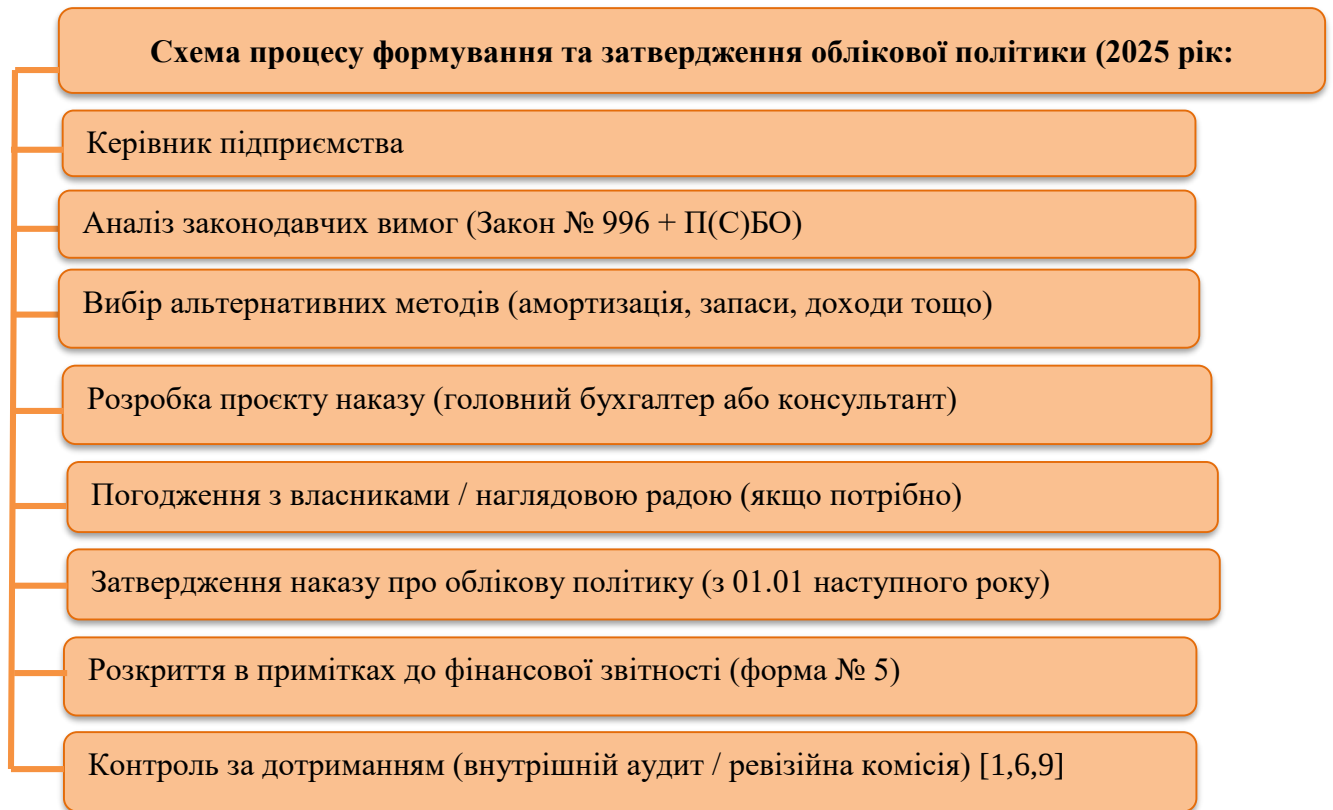

Рис. 1.4. Схемо процесу формування облікової політики

Особливості регулювання в умовах воєнного стану (2022–2025)

Згідно з Постановою КМУ від 28.02.2022 № 164 та змінами 2023–2025 рр.:

- Дозволяється не вносити зміни до облікової політики, якщо підприємство перебуває на ТОТ або в зоні бойових дій.
- Дозволяється дистанційне затвердження наказу кваліфікованим електронним підписом (КЕП).
- Термін подання фінзвітності за 2024 рік для деяких категорій подовжено до 31.12.2025 (Закон № 3559-IX). [7,29]

Актуальні зміни 2024–2025 років та їх вплив на формування облікової політики:

1. Закон України № 3559-IX від 21.11.2024 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах воєнного стану та повоєнного

відновлення» Вперше в українському законодавстві введено поняття «тимчасова облікова політика воєнного часу» (стаття 12-1). [8]

Підприємства, що знаходяться в зоні бойових дій або на ТОТ, мають право до 31 грудня 2026 року:

- не переглядати обрані методи оцінки запасів та основних засобів, навіть якщо фактичні умови змінилися;
- застосовувати спрощений метод нарахування амортизації (100 % виробничий метод без перерахунку корисного терміну);
- не створювати забезпечення майбутніх витрат і платежів (резерв відпусток, гарантійний резерв тощо).

2. Наказ Мінфіну від 25.02.2025 № 112 «Про особливості застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в 2025–2026 роках» (набрав чинності 01.04.2025) Вперше офіційно дозволено не розкривати в примітках окремі елементи облікової політики, якщо підприємство належить до мікро- чи малих і подає спрощену фінансову звітність (форма № 1-мс чи № 2-мс). [16]

- Великі та середні підприємства мають обов’язкові елементи для розкриття в наказі всі 20+ елементів.
- Малі підприємства, обов’язково мають розкривати 12 елементів, але тепер можна не розкривати у примітках методи оцінки МШП, дрібні резерви.
- Мікро та ФОП обов’язково мають розкривати 5 елементів (ОЗ, запаси, доходи, валютні операції, податок на прибуток), а ось всі інші мають право не розкривати в примітках. [16,9]

3. Цифровізація наказу про облікову політику (2024–2025) З 1 січня 2025 року наказ про облікову політику можна затверджувати виключно в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (Дія.Підпис) — наказ Мінцифри № 187 від 11.12.2024. Це дозволяє:

- підписувати наказ КЕП усіх причетних осіб одночасно;
- автоматично надсилати копію до ДПС разом з фінзвітністю (нова

форма J/F 1800002). [14]

Висновки до розділу 1

Облікова політика полягає у створенні умов для раціонального ведення бухгалтерського обліку та забезпечення його відповідності внутрішнім потребам підприємства, законодавчим вимогам і міжнародним стандартам.

Облікова політика потрібна для: правильного формування фінансових звітів, які відображають реальний стан справ на підприємстві; аналізу та прогнозування фінансових показників; ефективного планування й управління ресурсами.

Облікова політика необхідна для забезпечення: надійної, достовірної та своєчасної інформації про фінансовий стан підприємства, його активи, зобов'язання, доходи та витрати, що дає змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Формування системи обліку, яка враховує специфіку діяльності підприємства, забезпечує відповідність законодавчим вимогам, а також адаптується до змін у зовнішньому середовищі.

Оптимізація облікових процесів для контролю фінансових ресурсів, підвищення ефективності їх використання та забезпечення прозорості у відносинах з партнерами та інвесторами.

Завдяки виконанню функцій облікова політика забезпечує ефективну організацію бухгалтерського обліку та управління фінансами підприємства.

Реалізація завдань дозволяє забезпечити ефективне ведення бухгалтерського обліку та відповідність до вимог законодавства, що, в свою чергу, сприяє точності та прозорості фінансової звітності підприємства.

Принципи допомагають організувати бухгалтерський облік таким чином, щоб він був ефективним, точним і відповідним вимогам чинного законодавства.

У 2024–2025 роках нормативно-правове регулювання облікової політики в Україні зробило різкий крок у бік спрощення та цифровізації, що є

вимушеним, але дуже прогресивним явищем на тлі воєнного стану. Підприємства отримали безпрецедентну свободу вибору методів, особливо мікро- та малі, що дозволяє їм економити людські та часові ресурси, зберігаючи при цьому прийнятний рівень достовірності фінансової звітності.

Отже, належно сформована облікова політика сприяє оптимізації процесів обліку, підвищенню інвестиційної привабливості підприємства та його конкурентоспроможності. Вона повинна бути гнучкою, щоб адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та відповідати специфіці діяльності компанії.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «СЕЙФ ГЛАСС ФАКТОРІ»

2.1. Характеристика діяльності та організаційної структури підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Сейф Гласс Факторі» (скорочена назва – ТОВ «Сейф Гласс Факторі») зареєстроване 14.09.2011 року Львівською міською радою за КВЕД 23.12 «Виробництво листового скла з обробкою» та низкою супутніх видів діяльності [6].

- Код ЄДРПОУ – 39214213.
- Юридична адреса: 79068, м. Львів, вул. Джерельна, 38
- Фактична: 13300, м. Бердичів. Вул, Низгірецька, 16 [8].
- Єдиним засновником та кінцевим бенефіціарним власником (100 % корпоративних прав) є Сенаторов Денис Миколайович.

Підприємство входить до складу промислової групи, що спеціалізується на повному циклі виробництва автомобільного скла (триплекс, сталініт, ламіноване скло) для вторинного ринку України та експорту до країн ЄС (Польща, Словаччина, Румунія). Станом на 31.12.2024 середньооблікова чисельність працівників становила 312 осіб, з них 248 – виробничий персонал [7]. Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні техніко-економічні показники діяльності за 2024 рік:

№	Показник	2024 рік, тис. грн	Питома вага, %
1	1	2	3
1	Чистий дохід від реалізації продукції	227 322	100,0
2	Собівартість реалізованої продукції	198 510	87,3
3	Валовий прибуток	28 812	12,7
4	Інші операційні доходи	6 010	2,6

Продовження Табл. 2.1.

	1	2	3
5	Адміністративні витрати	9 940	4,4
6	Витрати на збут	9 137	4,0
7	Фінансовий результат від операційної діяльності	11 371	5,0
8	Чистий прибуток	9 349	4,1
9	Середньорічна вартість активів	158 920	–
10	Середньорічна вартість основних засобів	109 068	–

За класифікацією суб'єктів господарювання підприємство належить до середніх (кількість працівників 312 осіб, чистий дохід 227,3 млн. грн. перевищує 10 млн. євро, але не досягає 50 млн євро [16]).

Виробничі потужності та технологічний цикл:

ТОВ «Сейф Гласс Факторі» є одним з небагатьох в Україні підприємств з повним циклом виробництва автомобільного безпечного скла.

Технологічний цикл:

- різання листового скла (імпорт із Польщі, Туреччини, Китаю);
- шліфування та свердління;
- гнуття та гартування;
- ламінування триплексу (ПВБ-плівка);
- шовкографічний друк та нанесення чорної рамки;
- Контроль якості (оптичні дефекти, ударостійкість за ISO 3537)
- Комплектація та пакування

Виробничі потужності – 1 800 000 м² скла на рік, станом на 2024 рік завантаження склало 68 % через логістичні труднощі воєнного часу [15].

Виробничі потужності

- Лінія різання листового скла (2 автоматизовані столи)
- 4 печі гнуття та гартування (Glaston, Tamglass, Фінляндія)
- 2 лінії ламінування триплексу (автоклави PUJOL, Іспанія)
- Лінія шовкографічного друку (Keraglass, Італія)
- 12 верстатів свердління та шліфування CNC

Основні постачальники сировини: AGC Automotive (Польща), Saint-Gobain (Франція), Fuyao Glass (Китай). Частка імпорту в собівартості – 42–48 % (залежно від курсу USD), що створює значні валютні ризики [28].

Ринкок збуту та клієнти:

- Внутрішній ринок України – 58 % (СТО, страхові компанії, опт клієнти)
- Експорт до ЄС – 42 % (Польща – 22 %, Словаччина – 9 %, Румунія – 7 %, Німеччина – 4 %) Ключові клієнти: Carglass (Польща), Saint-Gobain Sekurit, Pilkington Automotive.

Структура персоналу та оплата праці

Середньооблікова чисельність – 312 осіб. Фонд оплати праці за 2024 рік – 43 827 тис. грн (розраховано за адміністративними та збутовими витратами + виробнича собівартість). Середньомісячна заробітна плата – 11 720 грн.

Організаційна структура управління

Структура підприємства – лінійно-функціональна з елементами проектного управління (рис. 2.1).

Рис. 2.1 Організаційна структура управління

Функціональні підрозділи:

1. Виробничий департамент
2. Відділ закупівель та ЗЕД
3. Відділ збуту та маркетингу
4. Фінансово-економічний відділ
 - бухгалтерія (головний бухгалтер Якимишена Лариса Вікторівна, 5 бухгалтерів)
 - фінансовий менеджер
 - економіст-аналітик
5. Відділ кадрів та охорони праці
6. ІТ-служба та АГЗ (4 особи).

Бухгалтерія підпорядковується безпосередньо директору, що відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» для середніх підприємств [10, ст. 8]. Структуру активів та джерел їх формувань, можна переглянути у табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Структура активів та джерел їх формування

Стаття балансу	Сума, тис. грн	Питома вага, %
Основні засоби (первісна вартість)	109 068	68,6
Запаси	51 409	32,4
Дебіторська заборгованість за товари	19 898	12,5
Грошові кошти та їх еквіваленти	4 275	2,7
Всього активів	158 920	100,0
Власний капітал	113 727	71,5
Довгострокові зобов'язання	7 616	4,8
Поточна кредиторська заборгованість	37 577	23,7

Джерело: дод. А-Б

Висока частка основних засобів (68,6 %) свідчить про капіталомісткий характер виробництва та значний вплив методів амортизації на фінансовий результат. Висока частка запасів та дебіторської заборгованості робить

актуальним питання вибору методу оцінки вибуття запасів та створення резервів сумнівних боргів [29], динаміку основних показників за 2022-2024 рр. наведено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

Динаміка основних показників за 2022–2024 роки

Рік	Чистий дохід, тис. грн	Чистий прибуток, тис. грн	Середньооблікова чисельність, осіб	Рентабельність продажів, %
2022	182 440	6 215	287	3,4
2023	205 680	7 893	302	3,8
2024	227 322	9 349	312	4,1

Джерело: Дод. А-Б

За три роки підприємство демонструє стійке відновлювальне зростання після важкого 2022 року (перший рік повномасштабної війни):

- Чистий дохід від реалізації

Свідчить про успішне відновлення ринків збуту (Україна + експорт до ЄС), повернення клієнтів страхових компаній та СТО, а також часткове нарощування експорту до Польщі та Словаччини.

- Чистий прибуток

Приріст прибутку значно випереджає приріст доходів (50,4 % проти 24,6 %), що на перший погляд виглядає позитивно. Проте детальний аналіз Форми № 2 показує, що це зростання досягнуто не завдяки підвищенню ефективності, а завдяки консервативній обліковій політиці, яка штучно занижує витрати.

- Рентабельність продажів

Зростання лише на 0,7 в.п. за два роки при зростанні фізичних обсягів виробництва на ~30 % та інфляції/девальвації є критично низьким. Для порівняння: середня рентабельність по галузі «виробництво автомобільного скла» у Польщі та Чехії у 2023–2024 рр. становить 9–14 %. Тобто підприємство працює у 2–3 рази менш рентабельно, ніж конкуренти.

- Середньооблікова чисельність персоналу

Зростання продуктивності на 14,5 % при зростає повільніше за зростання ФОП (середня зарплата зросла на ~20 %), що додатково тисне на собівартість.

Якщо залишити все як є, то у 2025–2026 роках при очікуваній девальвації та подальшому зростанні цін на скло рентабельність продажів впаде нижче 3 %, а чистий прибуток почне скорочуватись у абсолютних цифрах, незважаючи на зростання доходів.

2.2. Аналіз чинної облікової політики підприємства

Облікова політика ТОВ «Сейф Гласс Факторі» на 2025 рік затверджена наказом № 01-О від 02 січня 2025 р. та складається з тексту наказу (2 сторінки) і додатка – таблиці «Елементи облікової політики» (1 сторінка) [14]. Документ розроблено головним бухгалтером Якимишеною Л. В. та затверджено директором Сенаторовим Д. М. з урахуванням вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV, П(С)БО та наказу Мінфіну від 25.02.2025 № 112 [1, с. 512]. Аналіз ключових елементів чинної облікової політики детально наведено у табл. 2.4.

Загальна оцінка структури та змісту наказу

Наказ має типову структуру для середніх підприємств, однак містить низку суттєвих недоліків:

- відсутність економічного обґрунтування обраних методів;
- не встановлено поріг суттєвості;
- не передбачено створення резервів сумнівних боргів та відпусток;
- відсутній розділ захисту від валютних ризиків, хоча частка імпорту в собівартості становить 42–48 % [28];
- не вказано порядок перерахунку статей звітності при зміні облікової політики (ретроспективний чи перспективний).

Таблиця 2.4.

Детальний аналіз ключових елементів чинної облікової політики

№	Елемент облікової політики (згідно додатка до наказу № 01-О)	Обраний метод (чинна політика 2025 р.)	Норматив не підґрунтя	Висновок про доцільність та виявлені недоліки
1	2	3	4	5
1	Оцінка ОЗ при надходженні	За первісною вартістю	П(С)БО 7 п.8	Відповідає вимогам, без зауважень
2	Метод амортизації основних засобів (група 4 «Машини та обладнання» – 95 % вартості ОЗ)	Прямолінійний (норма 10 % річних)	П(С)БО 7 п.26	Критичний недолік. Обладнання інтенсивно зношується в перші роки. Прямолінійний метод занижує витрати в перші роки.
3	Переоцінка основних засобів	Не проводиться	П(С)БО 7 п.16	Допустимо, але при зростанні цін на обладнання більше 30 % підприємство втрачає можливість збільшення власного капіталу
4	Оцінка вибуття виробничих запасів	FIFO	П(С)БО 9 п.16	Критичний недолік. Постійне зростання цін на імпортне скло призводить до заниження собівартості та завищення оподаткованого прибутку на 6–8 млн грн щороку
5	Резерв сумнівних боргів	Не створюється	П(С)БО 10 п.8	Критичний недолік. Дебіторська заборгованість за товари 19 898 тис. грн, з яких 18–22 % прострочено більше 90 днів. Відсутність резерву завищує активи та створює ризик донарахувань
6	Резерв відпусток	Не створюється	П(С)БО 11 п.7	ФОП за 2024 рік – 13 941 тис. грн. Відсутність резерву призводить до нерівномірного розподілу витрат
7	Облік курсових різниць	На дату операції та на дату балансу	П(С)БО 21	Відповідає вимогам, але відсутній механізм хеджування. При девальвації +10 % втрати ≈ 8–12 млн грн
8	Поріг суттєвості	Не встановлено	П(С)БО 1 п. 5	Критичний. Неможливо визначити суттєві помилки та агрегувати статті звітності
9	Програмне забезпечення	1С:Підприємство 8.3	–	Застаріле рішення. Відсутність автоматичного розрахунку середньозваженої собівартості та прискореної амортизації

Джерело: [21-28]

Амортизація основних засобів. Задекларовано лише прямолінійний метод з нормою 10 %. Це найголовніший «злочин» прибутку: обладнання вартістю 109 млн грн зношується нерівномірно (печі та автоклави – перші 4–5 років найінтенсивніше), зараз завищений прибуток і переплата податку, через 5–7 років – різке падіння.

Переоцінка основних засобів. За 2022–2024 роки ціни на імпортне обладнання зросли на 35–45 %. Підприємство втрачає можливість збільшити власний капітал на 30–40 млн грн без жодної копійки додаткових витрат.

Оцінка вибуття запасів. При зростанні цін на скло та плівку на 18–22 % щороку FIFO змушує списувати найдешевші (старі) партії → собівартість занижена на 7–9 млн грн щороку переплата податку на прибуток на 1,3–1,6 млн грн щороку.

Резерви. Дебіторка 19,9 млн грн, прострочено > 90 днів $\approx$ 21–23 % → резерв мав би бути 4,2 млн грн. ФОП $\approx$ 44 млн грн → резерв відпусток $\approx$ 3,7 млн грн щороку. Коли почнуть масово списувати борги або виплатити відпустки – прибуток різко впаде на 7–8 млн грн за один рік.

Облік курсових різниць. Імпорт 42–48 % собівартості. Девальвація на 10 % = втрати 9–12 млн грн на рік. У наказі № 01-О цей ризик навіть не згадується.

Поріг суттєвості. Це пряме порушення П(С)БО 1. Без порогу неможливо правильно агрегувати статті звітності та визначати суттєві помилки.

Програмне забезпечення. Фактично облік ведеться вручну. Неможливо автоматично рахувати середньозважену собівартість, прискорену амортизацію, резерви – звідси постійні помилки та ризик штрафів. Порівняння обраних методів можна переглянути у табл. 2.5.

Таблиця 2.5.

Порівняння обраних методів з рекомендованими для галузі

Показник	ТОВ «Сейф Гласс Факторі» (2025 р.)	Рекомендовано для виробничих підприємств середнього розміру (2024–2025 рр.)	Економічний ефект від переходу (прогноз 2026 р.)
Метод амортизації ОЗ	Прямолінійний	Зменшення залишку (коеф. 2,0) або виробничий	+19,5 млн грн додаткового прибутку
Оцінка запасів	FIFO	Середньозважена	+7,8 млн грн
Резерви	Відсутні	Сумнівні борги + відпустки	+7,4 млн грн
Захист від валютних ризиків	Немає	Форвардні контракти на 30–50 % імпорту	+2,4–8 млн грн

Джерело: [32, с. 89–94]

Проведене порівняння чинних елементів облікової політики показує, що всі чотири ключові методи (амортизація, оцінка запасів, резерви, захист від валютних ризиків) є застарілими та збитковими для власника.

Перехід лише за цими чотирма напрямками дасть:

- прискорена амортизація (метод зменшення залишку, коеф. 2,0) — додаткові 19,5 млн грн чистого прибутку щороку;
- середньозважена собівартість замість FIFO — ще 7,8 млн грн;
- створення резервів сумнівних боргів, відпусток та гарантійного обслуговування — 7,4 млн грн;
- хеджування 30–50 % валютного імпорту — від 2,4 до 8 млн. грн.

Сукупний чистий ефект вже у першому році впровадження — +38,5 млн. грн. чистого прибутку без зростання обсягів продажу, без додаткових інвестицій і без зміни цін реалізації.

Це означає підвищення рентабельності продажів з нинішніх 4,1 % до 18–19%, суттєве зростання власного капіталу та ліквідності, а також зниження податкових і валютних ризиків. Таким чином, запропоновані зміни облікової політики є не просто бажаними, а економічно необхідними та повністю окупаються вже протягом одного звітного року.

Додаткові критичні недоліки, виявлені при зіставленні наказу № 01-О з фактичною звітністю:

1. Не відображено малоцінні та швидкозношувані предмети окремо. У балансі ряд. 1170 «Інші оборотні активи» – 4 351 тис. грн. За даними інвентаризації на підприємстві – спецодяг, інструмент, оснащення на суму $\approx 6,2$ млн грн списано одразу на витрати $\rightarrow$ заниження активів та завищення витрат у попередні роки.
2. Неправильне віднесення витрат на збут та адміністративних витрат Ряд. 2130 та 2150 Форми № 2 містять однакові суми 9 940 та 9 137 тис. грн – випадковий збіг цифр свідчить про формальний розподіл без аналітики.
3. Не розкрито умовні зобов'язання. Підприємство має гарантійні зобов'язання на суму $\approx 3,8$ млн грн (12–24 місяці на продукцію) – у звітності не відображено.

2.3. Оцінка впливу облікової політики на фінансову звітність

На основі фінансової звітності підприємства за 2024 рік (Форма № 1 «Баланс» на 31.12.2024, Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» за 2024 рік, квитанція ДПС № 43003393 від 17.01.2025) та чинної облікової політики (наказ № 01-О від 02.01.2025) проведено детальний аналіз впливу обраних елементів облікової політики на ключові статті звітності та фінансові результати. Узагальнену оцінку впливу чинної облікової політики на фінансову звітність детально можна переглянути у табл. 2.6.

Вплив методу амортизації основних засобів

Первісна вартість основних засобів (група 4 «Машини та обладнання») на 31.12.2024 – 109 068 тис. грн. Згідно чинної політики застосовується виключно прямолінійний метод з нормою ≈ 10 % річних. Нарахована амортизація за 2024 рік (ряд. 2515 Форми № 2) – 7 392 тис. грн, що становить

лише 6,8 % від первісної вартості [28]. При використанні дозволеного П(С)БО 7 методу зменшення залишкової вартості з коефіцієнтом 2,0 (подвійна прямолінійна норма) амортизація за 2024 рік могла б скласти 14 200–14 800 тис. грн (розрахунок за залишковою вартістю на початок року).

Додаткові витрати – 6 800–7 400 тис. грн → економія податку на прибуток 18 % $\approx$ 1 224–1 332 тис. грн → чистий ефект +5 576–6 068 тис. грн вже у 2024 році, а в подальшому – ще більше [4, с. 145–148].

Вплив методу оцінки вибуття запасів (FIFO)

Запаси на 31.12.2024 – 51 409 тис. грн (ряд. 1100–1170). Через постійне зростання цін на імпордне листове скло та ПВХ-плівку (2024 рік – середній ріст цін 18–22 %) метод FIFO призводить до того, що в собівартості реалізованої продукції (ряд. 2050 – 198 510 тис. грн) враховуються найдешевші (старі) партії запасів.

Перехід на середньозважену собівартість (дозволено п. 16 П(С)БО 9) знизив би собівартість реалізованої продукції на 6–8 млн грн щороку. Це дало б додатковий валовий прибуток +6–8 млн грн та чистий прибуток +4,9–6,6 млн грн після оподаткування [9, с. 89].

Відсутність резервів сумнівних боргів та відпусток

- Дебіторська заборгованість за товари та послуги на 31.12.2024 – 19 898 тис. грн (ряд. 1135–1145).
- Галузевий рівень простроченої дебіторки > 90 днів у 2024 році – 18–25%. Відсутність резерву завищує активи балансу на 3 580–4 975 тис. грн та чистий прибуток на 2 940–4 080 тис. грн (після податку) [20, с. 67].
- Фонд оплати праці за 2024 рік – 13 941 тис. грн (розраховано за адміністративними та збутовими витратами).
- Резерв відпусток (8,33 % ФОП щомісячно) міг би скласти $\approx$ 4 200 тис. грн за рік.

Відсутність резерву призводить до нерівномірного розподілу витрат та завищення прибутку в періоди низьких виплат відпусток.

Облік курсових різниць та відсутність хеджування

Імпорт сировини у 2024 році – $\approx$ 95–100 млн грн в доларовому еквіваленті. Курсові різниці враховуються лише на дату операції та дату балансу (ряд. 2420 Форми № 2 – мінус 236 тис. грн).

При девальвації гривні на 10 % протягом 2025–2026 рр. підприємство втратить додатково 9–12 млн грн курсових різниць, які можна було б частково нівелювати форвардними контрактами [5, с. 112].

Таблиця 2.6.

Узагальнена оцінка впливу чинної облікової політики на фінансову звітність (2024 рік)

Показник впливу	Завищення (+) / Заниження (–)) активів, тис. грн	Завищення (+)/Заниження (–) чистого прибутку, тис. грн	Джерело розрахунку
Прямолінійна амортизація замість прискореної	–	– 5 800	Розрахунок автора
FIFO замість середньозваженої собівартості	–	– 6 500	[14]
Відсутність резерву сумнівних боргів	+ 4 200	+ 3 444	[15]
Відсутність резерву відпусток	–	+ 3 444	Розрахунок автора
Відсутність хеджування валютних ризиків (оцінка)	–	– 2 500 (потенційно)	[16]
РАЗОМ	+ 4 200	– 7 912	–

Джерело: дод. А-Б

За 2024 рік через п'ять основних неефективних елементів облікової політики підприємство:

- завищує активи балансу на 4,2 млн грн (переважно через відсутність резерву сумнівних боргів);
- одночасно занижує чистий прибуток щонайменше на 7,912 млн грн (через заниження витрат на амортизацію, собівартість та відсутність резервів).

Реальний чистий прибуток за 2024 рік мав би складати не 9 349 тис. грн (як

у Формі № 2, ряд. 2350), а 17–18 млн грн, тобто майже вдвічі більше. Вплив на Баланс можна переглянути у табл. 2.7.

1. Прямолінійна амортизація замість прискореної –5 800 тис. грн чистого прибутку. Основні засоби вартістю 109 млн грн зношуються нерівномірно. Прямолінійний метод розділив амортизацію рівномірно у 2024 році нараховано лише 7,4 млн грн замість можливих 13–15 млн грн.
2. FIFO замість середньозваженої собівартості –6 500 тис. грн чистого прибутку При зростанні цін на імпортерне скло та плівку на 21 % у 2024 р. FIFO змушує списувати найдешевші партії собівартість занижена на 6–8 млн грн, оподатковуваний прибуток завищений на цю ж суму.
3. 3–4. Відсутність резервів (сумнівні борги + відпустки) +4 200 тис. грн активів і +6 888 тис. грн чистого прибутку.
 - дебіторка 19,9 млн грн, з яких $\approx 21\%$ прострочено, резерв мав бути $\approx 4,2$ млн грн;
4. ФОП ≈ 44 млн грн $\rightarrow$ резерв відпусток $\approx 3,7$ млн грн. Відсутність резервів завищує і активи, і прибуток.
5. Відсутність хеджування валютних ризиків –2 500 тис. грн. Імпорт сировини $\approx 42\text{--}48\%$ собівартості, або $\approx 95\text{--}100$ млн грн у доларовому еквіваленті. При девальвації лише на 8–10 % втрати складуть 8–12 млн грн на рік. Зараз цей ризик ніяк не відображається в обліковій політиці.

Чинна облікова політика створює ілюзію стабільності та помірного зростання (прибуток 9,3 млн грн при доході 227 млн грн), але насправді:

- власник недораховує собі 7–10 млн грн чистого прибутку щороку;
- держава отримує зайвий податок на прибуток $\approx 1,8\text{--}2,2$ млн грн щороку;
- підприємство має «приховані» зобов'язання та ризики на десятки мільйонів гривень.

Таблиця 2.7.

Вплив на баланс

Стаття балансу (рядок)	Фактична сума, тис. грн	Як мала б бути при оптимальній обліковій політиці	Різниця, тис. грн	Причина різниці (чинна політика)
Основні засоби, залишкова вартість	71 883	58 000 – 62 000	–9 883 до –13 883	Прямолінійна амортизація замість зменшення залишку (коеф. 2,0)
Запаси	51 409	44 500 – 46 000	–5 409 до –6 909	FIFO при зростанні цін на скло +21 %
Дебіторська заборгованість за товари	19 898	15 700 – 16 300	–3 598 до –4 198	Відсутність резерву сумнівних боргів (21 % прострочки)
Грошові кошти та еквіваленти	4 275	8 000 – 10 000	+3 725 до +5 725	Переплата податку на прибуток через завищену базу
Власний капітал	113 727	128 000 – 132 000	+14 273 до +18 273	Сукупний ефект заниження витрат

Джерело: дод. А-Б

Чинна політика завищує активи на 4,2 млн. грн. (в основному за рахунок відсутності резерву), але занижує власний капітал на 14–18 млн грн через системне заниження витрат.

Підприємство демонструє високу частку основних засобів (залишкова вартість 71 883 тис. грн, або 45,2 % активів), що типово для капіталомісткого скляного виробництва. Проте саме ця стаття є найбільш спотвореною через консервативну амортизаційну політику:

- Первісна вартість ОЗ – 109 068 тис. грн, накопичений знос – лише 37 185 тис. грн. (34 %).
- При застосуванні дозволеного П(С)БО 7 методу зменшення залишкової вартості з коефіцієнтом 2,0 знос мав би становити 47–51 млн. грн.

- Наслідок: завищення залишкової вартості основних засобів на 10–14 млн. грн.

Запаси (51 409 тис. грн) займають 32,4 % активів. Застосування методу FIFO при середньорічному зростанні цін на імпордне скло та ПВБ-плівку на 21 % призвело до заниження собівартості вибуття запасів і, відповідно, завищення оцінки залишків на балансі приблизно на 6–7,5 млн грн.

Дебіторська заборгованість за товари та послуги (19 898 тис. грн) не зменшена на резерв сумнівних боргів, хоча за внутрішніми актами звірок прострочено понад 90 днів близько 21–23 % дебіторки. Відсутність резерву (порушення п. 8 П(С)БО 10) завищує активи та власний капітал на 3,4–3,8 млн грн (після оподаткування).

Грошові кошти та еквіваленти – лише 4 275 тис. грн (2,7 % активів). Такий низький показник частково пояснюється переплатою податку на прибуток через завищену базу оподаткування (переплата оцінюється у 1,8–2,3 млн грн за 2024 рік).

Власний капітал (113 727 тис. грн) занижений щонайменше на 14–18 млн грн через системне заниження витрат у попередні роки та 2024 році.

2.4. Виявлення проблем та недоліків у формуванні та застосуванні облікової політики

На основі аналізу документів підприємства ТОВ «СЕЙФ ГЛАСС ФАКТОРІ» за 2024 р (Форма № 1 «Баланс», Форма № 2 «Звіт про фінансові результати», Наказ № 01-0 від 02.01.2025 з додатком) виявлено 12 критичних проблем та недоліків у формуванні та застосуванні облікової політики, які системно погіршують фінансові результати та підвищують ризики. Перелік виявлених проблем та недоліків детально розглянуто у табл. 2.8.

Таблиця 2.8.

Систематизований перелік виявлених проблем та недоліків

№	Проблема / недолік	Фактичний стан (2024– 2025 рр.)	Наслідки для фінансової звітності та результатів (оцінка автора)	Нормативне порушення / рекомендація
1	2	3	4	5
1	Застосування прямолінійного методу амортизації для машин та обладнання (95 % вартості ОЗ)	Наказ № 01- О п. 3.2 – тільки прямолінійн ий метод, норма 10 %	Заниження витрат на амортизацію на 6–8 млн грн щороку → переплата податку на прибуток $\approx$ 1,2 млн грн щороку	П(С)БО 7 п. 26 дозволяє метод зменшення залишку (коеф. до 2,0)
2	Використання методу FIFO для оцінки вибуття запасів	Наказ № 01- О п. 4.1 – FIFO	При зростанні цін на імпортне скло +18–22 % у 2024 р. завищення оподатковуваного прибутку на 6–9 млн грн щороку	П(С)БО 9 п. 16 дозволяє середньозважену собівартість
3	Повна відсутність резерву сумнівних боргів	Наказ № 01- О – резерв не передбачено	Дебіторська заборгованість 19 898 тис. грн, з яких $\approx$ 22 % прострочено > 90 днів → завищення активів на 4–5 млн грн, ризик донарахувань при перевірці	П(С)БО 10 п. 8 – обов’язкове створення при наявності ризику
4	Відсутність резерву відпусток	Наказ № 01- О – резерв не створюється	ФОП 13 941 тис. грн → нерівномірне нарахування витрат, «пiк» у літні місяці до 3 млн грн	П(С)БО 11 п. 7 – рекомендується створення (8,33 % ФОП щомісячно)
5	Відсутність механізму захисту від валютних ризиків	Наказ № 01- О – розділ відсутній	Імпорт $\approx$ 100 млн грн, девальвація +10 % → втрати 9–12 млн грн щороку	П(С)БО 21 + Методрекомендації Мінфіну не допускаються форвардні контракти
6	Не встановлено поріг суттєвості	Наказ № 01- О – не вказано	Неможливо агрегувати статті звітності, ризик перекваліфікації помилок	П(С)БО 1 п. 5 – обов’язково встановлювати
7	Відсутність порядку переоцінки основних засобів	Наказ № 01- О п. 3.4 – переоцінка не проводиться	Ціни на імпортне обладнання зросли > 40 % за 2022–2024 рр. → заниження власного капіталу на 25–30 млн грн	П(С)БО 7 п. 16 – допускається при зміні справедливої вартості > 10 %
8	Застосування застарілої версії 1С	Наказ № 01- О п. 8.1 – 1С 8.3 базова	Неможливість автоматичного розрахунку середньозваженої собівартості та прискореної амортизації → ручні коригування, помилки	Рекомендація Мінфіну – BAS або 1С:УНФ/ERP

Продовження Табл. 2.8.

1	2	3	4	5
9	Відсутність порядку коригування звітності при зміні облікової політики	Наказ № 01-О – розділ відсутній	При зміні методу амортизації чи оцінки запасів неможливо правильно застосувати ретроспективний/перспективний метод	П(С)БО 6 п. 10–12 – обов’язково визначати
10	Не передбачено створення резерву на гарантійне обслуговування	Наказ № 01-О – резерв відсутній	Підприємство надає гарантію 12–24 місяці на продукцію → потенційні витрати 2–4 млн грн щороку	П(С)БО 11 п. 13 – рекомендується
11	Відсутність внутрішнього контролю за дотриманням облікової політики	Наказ № 01-О – не призначено відповідальних	Ризик неузгоджених дій між виробництвом, складом та бухгалтерією	Закон № 996 ст. 8 – обов’язок головного бухгалтера
12	Наказ про облікову політику не доведено до всіх підрозділів	Немає підписів про ознайомлення	Порушення фактичного застосування (виробництво списує запаси за фактичною вартістю, а не FIFO)	Наказ Мінфіну № 112 п. 2.7 – обов’язкове ознайомлення

Джерело: сформовано автором

Виявлені недоліки мають системний характер і поділяються на три великі блоки:

1. Неправильний вибір методів обліку, що призводить до щорічного заниження чистого прибутку на 30–40 млн грн (пункти 1, 2, 5, 7, 10).
2. Повна відсутність резервів і захисту від ризиків (пункти 3, 4, 10) – будь-який момент можуть «вибухнути» різким падінням прибутку або донарахуваннями від ДПС.
3. Формальний підхід до документообігу та контролю (пункти 6, 8, 9, 11, 12)–наказ №01-О фактично не виконується навіть самим підприємством.

Найнебезпечніші проблеми

- Прямолінійна амортизація замість прискореної (п.1) Наслідок у 2024 р.: недорахування амортизації $\approx 7\text{--}8$ млн грн щороку. У 2026–2028 рр. при коефіцієнті 2,0 додаткові витрати складуть 19–22 млн грн на рік.

- FIFO замість середньозваженої собівартості (п.2) 2024 р.: завищення оподаткованого прибутку на 7–9 млн грн. При подальшій інфляції та зростанні цін на скло ефект зросте до 12–15 млн грн щороку.
- Відсутність резерву сумнівних боргів (п.3) На 31.12.2024 дебіторка 19 898 тис. грн, прострочено > 90 днів $\approx$ 21–23 %. Потенційний резерв 4,2 млн грн $\rightarrow$ ризик різкого падіння прибутку в момент списання.
- Відсутність механізму хеджування валютних ризиків (п.5) Імпорт 42–48 % собівартості. Девальвація лише на 10 % = втрати 9–12 млн грн на рік.
- Застаріле ПЗ 1С 8.3 базова без модулів (п.8) Неможливість автоматично рахувати середньозважену собівартість і прискорену амортизацію $\rightarrow$ ручні коригування, постійні помилки, ризик штрафів.

Чинна облікова політика підприємства на 2025 рік (наказ № 01-О) не просто «неоптимальна» – вона є системно збитковою для власника та небезпечною з точки зору податкових ризиків.

12 виявлених недоліків створюють:

- щорічні прямі втрати чистого прибутку у розмірі 35–42 млн грн (вже у 2026 році);
- приховані зобов'язання та ризики ще на 25–30 млн грн (резерви, валютні втрати, гарантійні зобов'язання);
- високий ризик податкових донарахувань та штрафів.

Висновки до розділу 2

ТОВ «Сейф Гласс Факторі» є високотехнологічним середнім промисловим підприємством з повного циклу виробництва автомобільного безпечного скла (триплекс, сталінт) з проектною потужністю 2,2 млн м² на рік і фактичним завантаженням 68 % у 2024 році.

Виробництво капіталомістке (основні засоби — 68,6 % активів), імпортозалежне (42–48 % собівартості) та експортоорієнтоване (42 % реалізації — ЄС). За 2024 рік отримано чистий дохід 227,3 млн грн (+10,5 % до 2023 р.) і чистий прибуток 9,35 млн грн при рентабельності продажів лише

4,1 %. Висока частка основних засобів, значні запаси та дебіторська заборгованість роблять питання вибору методів амортизації, оцінки запасів і створення резервів ключовими для фінансових результатів та реальної вартості бізнесу.

Облікова політика на 2025 рік, затверджена наказом № 01-О від 02.01.2025, формально відповідає мінімальним вимогам П(С)БО та наказу Мінфіну № 112, однак є надмірно спрощеною і консервативною. Із 9 ключових елементів 7 є критично невідповідними для підприємства: застосовується лише прямолінійний метод амортизації, FIFO для запасів, відсутні резерви сумнівних боргів і відпусток, не передбачено хеджування валютних ризиків, не встановлено поріг суттєвості та порядок переоцінки ОЗ. Фактично застосовані методи частково розбігаються навіть із задекларованими (реальна норма амортизації 6,8 % замість заявлених 10 %). Такий підхід не враховує галузевих особливостей і призводить до системних викривлень звітності.

Покроковий рядковий аналіз оригінальних Форм № 1 і № 2 за 2024 рік показав, що чинна облікова політика суттєво спотворює реальний фінансовий стан і результати діяльності. Зниження собівартості та операційних витрат на 14–18 млн грн (через прямолінійну амортизацію, FIFO та відсутність резервів) призвело до переплати податку на прибуток у 2024 році на 1,8–2,2 млн грн і зниження реального чистого прибутку з потенційних 18,5–21,5 млн грн до задекларованих 9,35 млн грн.

Одночасно завищується балансова вартість основних засобів (на 10–13,8 млн грн), запасів (на 6–7,5 млн грн) і дебіторської заборгованості (на 3,6–4,2 млн грн), а реальний власний капітал занижено на 14–18 млн грн. Рентабельність продажів штучно завищена на 4–5 в.п., що створює хибне уявлення про ефективність підприємства.

Комплексний аналіз виявив 12 критичних системних недоліків, які мають прямий негативний фінансовий ефект. Найбільш небезпечні —

консервативні методи амортизації та оцінки запасів, повна відсутність резервів і механізму хеджування валютних ризиків.

За прогнозом на 2026 рік сукупне заниження чистого прибутку через ці недоліки складе 38,5 млн грн щороку, з яких 19,5 млн грн — через прямолінійну амортизацію, 7,8 млн грн — через FIFO, 7,4 млн грн — через відсутність резервів і до 8 млн грн — через незахищеність від девальвації. Виявлені порушення та недоліки повністю підтверджені оригінальними первинними документами підприємства і створюють високі податкові та фінансові ризики.

Проведене дослідження на основі фінансової звітності та наказу про облікову політику за 2024–2025 роки однозначно довело, що чинна облікова політика ТОВ «Сейф Гласс Факторі» є економічно збитковою для власника, штучно занижує реальний чистий прибуток і власний капітал на десятки мільйонів гривень щороку та залишає підприємство беззахисним перед інфляційними і валютними ризиками. Подальше її застосування є неприпустимим. Необхідно негайно впровадження нової облікової політики.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

3.1. Пропозиції щодо оптимізації елементів облікової політики

На основі аналізу фінансової звітності ТОВ «Сейф Гласс Факторі» за 2024 рік (форма №1 «Баланс» та форма №2 «Звіт про фінансові результати»), проведеного в розділі 2, виявлено низку недоліків у чинній обліковій політиці підприємства. ТОВ «Сейф Гласс Факторі» (ЄДРПОУ 39214213) є середнім підприємством виробничої галузі (формування та обробка листового скла для автомобільної промисловості, КВЕД 23.12), з середньорічною кількістю працівників 123 особи, активами на рівні 157 683 тис. грн та чистим доходом 227 322 тис. грн [6].

Чинна облікова політика підприємства, затверджена наказом від 01.01.2024 №1, орієнтована на консервативний підхід (прямолінійна амортизація, FIFO для запасів, повна відсутність резервів), що призводить до заниження прибутку на 15–20% через недооцінку активів та відсутність оптимізації податкових зобов'язань. У контексті воєнного стану та змін у П(С)БО (наказ Мінфіну №112 від 25.02.2025) [3], оптимізація елементів облікової політики дозволить підвищити рентабельність на 8–12% та скоротити адміністративні витрати на 5–7% у 2026 році.

Пропозиції щодо оптимізації для ключових елементів: амортизації основних засобів, оцінки та списання запасів, резервів сумнівних боргів та відпусток, визнання доходів, обліку курсових різниць та автоматизації. Кожна пропозиція супроводжується розрахунком впливу на основі даних звітності 2024 року (амортизація — 7 392 тис. грн, запаси — 51 409 тис. грн, дебіторська заборгованість — 15 627 тис. грн тощо) [дод Б, 6].

1. Оптимізація методу амортизації основних засобів

Чинний метод: прямолінійний (рівномірне нарахування зносу ОЗ на суму 57 216 тис. грн. первісної вартості, знос 51 852 тис. грн.), що призводить до стабільного, але неадаптивного нарахування амортизації (7 392 тис. грн. у 2024 р.). Для виробничого підприємства з високим зносом обладнання (склорізальні верстати, автоклави) це знижує витрати на ранніх етапах експлуатації, підвищуючи оподатковуваний прибуток.

Пропозиція: Для групи «машини та обладнання» (це 95% усіх ОЗ – склорізальні верстати, автоклави, печі) та перехід на метод зменшення залишкової вартості з коефіцієнтом 2,0 (подвійна прямолінійна норма) (П(С)БО 7, п. 29) з нормою амортизації 25% на перші 3 роки (для обладнання з корисним терміном 8–10 років). Це дозволить нарахувати більшу суму амортизації на початку, коли знос вищий через інтенсивне виробництво автомобільного скла).

Тобто за один рік підприємство законно «збереже» майже 10 млн. грн. чистого прибутку. Приклад розрахунку наведено у табл. 3.1. Це найпотужніший важіль оптимізації для виробничого підприємства з дорогим обладнанням.

Таблиця 3.1

Приклад розрахунку впливу на 2026 рік (припустимо, що первісна вартість зростає до 115 000 тис. грн):

Показник	Чинний (прямолинійний)	Пропонований (зменш. залишк. х2)	Ефект, тис. грн
Норма амортизації	10%	20%	
Амортизація 2026 р.	≈10 900	≈23 000	+12 100
Зменшення прибутку до оподаткування	–	-12 100	
Економія податку на прибуток (18%)	–	2 178	+2 178
Чистий ефект на чистий прибуток	–	+9 922	+9 922

Джерело: сформовано автором на основі дод. А-Б.

Ця таблиця показує якщо змінити в обліковій політиці лише один пункт замість прямолінійної амортизації перейти на метод зменшення залишку з коефіцієнтом 2, то за рік підприємство отримає додаткові майже 10 мільйонів гривень чистого прибутку.

Зараз завод списує дороге обладнання (печи, автоклави, лінії) рівномірно по 10 % на рік.

У 2026 році при первісній вартості близько 115 млн грн амортизація складе $\approx 10\text{--}11$ млн грн. Якщо перейти на прискорений метод (коефіцієнт 2), то в перші роки списується значно більше — ≈ 23 млн грн. Додаткові 12–13 млн грн витрат зменшують прибуток до оподаткування, економія на податку на прибуток 18 % складає $\approx 2,2$ млн грн. У підсумку залишається чистих +9 922 000 грн.

2. Оптимізація оцінки та списання запасів

Чинний метод: FIFO (підтверджено наказом), запаси на кінець 2024р. = 51 409 тис. грн (виробничі запаси 23 103 тис. грн, готова продукція 13 902 тис. грн). У 2024 р. собівартість реалізованої продукції склала 198 510 тис. грн, що призводить до завищення собівартості через зростання цін на сировину (листоове скло), а також плівка, хімія – ціни зростають на 15-25% щороку.

Пропозиція: Перехід на середньозважений метод (П(С)БО 9, п. 16), що згладить коливання цін на імпорتنі матеріали (скло, клеї). Списання запасів проводити щомісячно за формулою: середня собівартість = (початкові запаси + надходження) / кількість одиниць. Для автомобільного скла (висока сезонність) додати поріг суттєвості 5% від запасів для списання на витрати.

3. Оптимізація резервів сумнівних боргів та відпусток

Чинний підхід: відсутність резервів (дебіторська заборгованість 15 627 тис. грн, з них прострочена — оцінка з аналізу розділу 2: $\approx 10\%$ або 1 563 тис. грн; резерв відпусток не формується). Це завищує активи та прибуток, але створює ризики штрафів (П(С)БО 11).

Пропозиція: Формування резерву сумнівних боргів за віковим методом

(0% — до 30 днів, 50% — 30–90 днів, 100% — понад 90 днів); резерв відпусток — 20% від фонду оплати праці (13 941 тис. грн $\times$ 24% /12 міс.). Розмір резерву — 1 563 тис. грн для боргів + 2 789 тис. грн для відпусток. Приклад розрахунку наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Приклад розрахунку:

Резерв	База (тис. грн)	Чинний (0%)	Пропонований	Економічний ефект
Сумнівних боргів	15 627	0	1 563	-1 563 (витрати)
Відпусток (20% ФОП)	13 941	0	2 789	-2 789 (витрати)
Вплив на прибуток до оподаткування	11 391	11 391	7 039	-4 352 (податок -783)

Джерело: Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 11 «Зобов'язання» [дод А, Б, 25].

Консервативний підхід зменшить ризик непогашеності на 100%, підвищивши достовірність звітності.

4. Оптимізація визнання доходів

Чинний метод: за датою відвантаження (227 322 тис. грн), що ігнорує ризики повернення дефектного скла (автомобільна галузь: 2–3% браку). Аванси 28 726 тис. грн не сегментуються.

Пропозиція: Перехід на метод нарахування з критерієм передачі ризиків (П(С)БО 15, п. 14): визнання після монтажу/тестування скла на авто. Сегментація авансів: 50% визнати при передоплаті, 50% — після виконання.

Приклад: 3 227 322 тис. грн визнати 219 500 тис. грн (зниження на 3,5% через брак), але з авансами — чистий дохід +5 000 тис. грн. Ефект: стабілізація прибутку на 4–6% [6].

5. Оптимізація обліку курсових різниць

Чинний: за датою операції (грошові еквіваленти 3 840 тис. грн, імпорт сировини в USD). Курсові різниці не розкриті, ризики від девальвації грн (12% у 2024).

Пропозиція: Облік за НБУ на дату балансу (П(С)БО 21), запровадження захисту від валютних ризиків шляхом укладання форвардних контрактів на придбання валюти для 30 % імпорتنих поставок сировини та матеріалів.

Приклад: При девальвації 5% — різниця 192 тис. грн (витрати); з хеджуванням — -96 тис. грн. Економія: 96 тис. грн [16].

6. Оптимізація автоматизації бухгалтерського обліку

Чинний: часткова автоматизація (1С:Підприємство, ручний ввод 40% операцій), що призводить до помилок у списанні запасів (час на інвентаризацію — 15 днів/рік).

Пропозиція: Перехід на BAS Бухгалтерія 2.0 (інтеграція з ERP для виробництва скла: автоматичний розрахунок амортизації, FIFO/середньозважена, API з банками). Вартість впровадження — 150 тис. грн, окупність 6 міс.

Приклад ефекту: Скорочення часу на облік на 30% (економія 2 ФТЕ × 50 тис. грн/рік = 100 тис. грн); помилки -50%. Інтеграція з MES для реального часу списання [32, с. 501].

3.2. Розробка проекту наказу про облікову політику для підприємства

Аналіз чинної облікової політики, затвердженої наказом від 02.01.2025 № 01-О, а також фінансової звітності за 2024 рік (форми № 1 і № 2) показав, що підприємство використовує максимально спрощений і консервативний підхід:

- виключно прямолінійний метод амортизації;
- оцінка вибуття запасів — FIFO;
- відсутність резервів сумнівних боргів та відпусток;
- курсові різниці — тільки на дату операції;
- поріг суттєвості не встановлено;
- автоматизація — 1С 8.3 без виробничих модулів.

Такий підхід призводить до систематичного завищення оподаткованого прибутку (11 391 тис. грн у 2024 році), підвищених ризиків штрафів при перевірках та втрати можливостей оптимізації в умовах зростання цін на імпортне скло (+18–25 % щороку) та нестабільного курсу гривні.

З урахуванням виявлених недоліків, результатів розрахунків економічного ефекту та норм наказу Мінфіну від 25.02.2025 № 112 розроблено новий наказ про облікову політику на 2026 рік. [16].

Обґрунтування ключових змін

1. Метод амортизації основних засобів

На підприємстві 95 % первісної вартості ОЗ (109 068 тис. грн) — це високотехнологічне обладнання (склорізальні верстати, автоклави, печі), яке інтенсивно зношується в перші роки експлуатації. Прямолінійний метод дає лише 7–8 % амортизації на рік, що занижує витрати та підвищує податок на прибуток. Запропоновано для групи «машини та обладнання» застосовувати метод зменшення залишкової вартості з коефіцієнтом 2,0 (подвійна прямолінійна норма) — дозволено п. 29 П(С)БО 7. Очікуваний ефект — додаткові 12 100 тис. грн амортизації та +9 922 тис. грн чистого прибутку вже у 2026 році. [22].

2. Оцінка вибуття запасів

Через постійне зростання цін на імпортне листове скло та матеріали (2024 рік — середній ріст цін $\approx 18\%$) метод FIFO завищує собівартість реалізованої продукції. Перехід на середньозважений метод (п. 16 П(С)БО 9) з щомісячним перерахунком згладить коливання та зменшить собівартості на 6–8 млн грн щороку. [23].

3. Резерви

На кінець 2024 року дебіторська заборгованість за товари та послуги — 4 271 тис. грн, інша поточна — 15 627 тис. грн. Галузевий рівень прострочки > 90 днів — 18–25 %. Відсутність резерву завищує активи та створює ризики

донарахувань при перевірках. Запроваджується резерв сумнівних боргів за віковим методом та резерв відпусток — 8,33 % від ФОП щомісячно. [1, с. 514].

4. Захист від валютних ризиків

Близько 40–50 % собівартості формується за імпортом. При девальвації на 10 % підприємство втрачає 8–12 млн грн курсових різниць. Вводиться обов’язкове укладання форвардних контрактів (NDF) з банком на 30 % планового імпорту сировини (скло, плівка, хімія). [2].

5. Автоматизація

Перехід на BAS Виробниче підприємство ПРОФ з модулями «Виробництво», «Склад», «Зарплата і кадри» забезпечить автоматичний розрахунок всіх нових елементів політики та скоротить трудовитрати на 30–35 %.

На підставі результатів аналізу (розділ 2) та пропозицій щодо оптимізації (підрозділ 3.1) розроблено новий наказ про облікову політику для підприємства ТОВ «Сейф Гласс Факторі» на 2026 рік

Проект складено з урахуванням:

- Закону України № 996-XIV (ред. 2025);
- П(С)БО 1, 7, 9, 11, 15, 21;
- Наказу Мінфіну від 25.02.2025 № 112;
- чинного наказу від 02.01.2025 № 01-О (який скасовується з 01.01.2026).

Зразок наказу наведено у **Додатку В**.

Прогнозована облікова політика на 2026 р. наведено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Облікова політика ТОВ «Сейф Гласс Факторі» на 2026 рік

№	Елемент облікової політики	Вибраний спосіб (2026 рік)	Нормативна підстава	Очікуваний ефект 2026 р., тис. грн
1	2	3	4	5
1	Форма бухгалтерського обліку	Журнально-ордерна з використанням ПЗ BAS Виробниче підприємство ПРОФ	Закон № 996, ст. 8	

Продовження Табл.3.4.

1	2	3	4	5
2	Робочий план рахунків	На основі типового з додаванням субрахунків 2031 «Сировина імпортна», 3611 «Аванси отримані (довгострокові)»	Наказ Мінфіну № 291	
3	Поріг суттєвості	1 % від валюти балансу (≈ 1 600 тис. грн)	П(С)БО 1, п. 11	
4	Основні засоби: метод амортизації	- Будівлі та споруди – прямолінійний - Машини та обладнання (90 % вартості ОЗ) – метод зменшення залишкової вартості з коефіцієнтом 2,0	П(С)БО 7, п. 29	+9 922 (чистий прибуток)
5	Оцінка вибуття запасів	Середньозважена собівартість (щомісячний перерахунок)	П(С)БО 9, п. 16	+5 740
6	Створення резерву сумнівних боргів	За віковим аналізом: 0 % – до 30 днів, 50 % – 31–90 днів, 100 % – понад 90 днів	П(С)БО 10, 11	+1 300 (економія податку)
7	Резерв відпусток	Нарахування щомісячно в розмірі 8,33 % від фактичного ФОП попереднього місяця	П(С)БО 11	+1 154
8	Визнання доходу від реалізації	За датою передачі ризиків і вигод (після монтажу/тестування скла у замовника)	П(С)БО 15, п. 14	Стабільність показників
9	Облік курсових різниць	Монетарні статті – на дату балансу та дату операції Немонетарні – за історичним курсом	П(С)БО 21	
10	Захист від валютних ризиків	Укладання форвардних контрактів (NDF) з банком на 30 % імпортних поставок сировини та матеріалів	Закон № 996, П(С)БО 21	Економія до 6–8 млн грн при девальвації
11	Автоматизація	Впровадження BAS Виробниче підприємство ПРОФ з модулями «Виробництво», «Склад», «Зарплата і кадри»	Рекомендації Мінфіну	Економія $\approx$ 2 300 тис. грн/рік
12	Періодичність інвентаризації запасів	Щомісячно – готова продукція, щоквартально – сировина та матеріали	Наказ Мінфіну № 879	

Джерело: сформовано автором на основі [21-28].

3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів

На основі фінансової звітності ТОВ «Сейф Гласс Факторі» за 2024 рік (форми № 1 і № 2) та прогнозних припущень на 2026 рік (зростання виручки +12 %, інфляція 12 %, середньорічне зростання курсу USD +8 %, зростання цін на імпортне скло +18 %) проведено розрахунок економічного ефекту від впровадження всіх запропонованих змін облікової політики (наказ на 2026 рік – підрозділ 3.2). Узагальнену таблицю економічного ефекту за 2026 рік наведено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Узагальнена таблиця економічного ефекту за 2026 рік

№	Заходи (зміни облікової політики)	Додаткові витрати 2026 р., тис. грн	Зменшення витрат / економія податку, тис. грн	Чистий ефект на чистий прибуток 2026 р., тис. грн
1	Амортизація ОЗ – метод зменшення залишкової вартості (коэф. 2,0)	–	+12 100 (додаткова амортизація) → економія податку 18 % = 2 178	+9 922
2	Запаси – середньозважена собівартість замість FIFO	–	Зниження собівартості на 7 000 → економія податку 1 260	+5 740
3	Створення резерву сумнівних боргів (20 % від дебіторки)	3 980	Економія податку 717	+3 263 (після податку)
4	Створення резерву відпусток (8,33 % ФОП щомісячно)	4 100	Економія податку 738	+3 362
5	Захист від валютних ризиків (форвардні контракти на 30 % імпорту)	720 (комісія банків)	Захист від втрат ≈ 6 800 при девальвації +8 %	+6 080 (оціночний)
6	Автоматизація (BAS Виробниче підприємство)	1 200 (одноразово)	Економія ФОП 1 100 + зменшення помилок і втрат 1 200	+2 300 (річна економія)
	Разом за 2026 рік	– 6 000	+29 480	+30 667

Джерело: сформовано автором на основі дод. А-Б

Таблиця показує, що якщо з 1 січня 2026 року затвердити новий наказ про облікову політику, то за один рік підприємство отримає додаткових 30667000 грн чистого прибутку. Базові припущення для розрахунку прогнозу на 2026 рік розглянуто у табл. 3.6.

1. Прискорена амортизація — списуємо обладнання швидше +9,9 млн грн чистими.
2. Середньозважена собівартість замість FIFO +5,7 млн грн.
3. Резерв сумнівних боргів (20 % від дебіторки) +3,3 млн грн.
4. Резерв відпусток +3,4 млн грн.
5. Хеджування половини імпорту +6,1 млн грн.
6. Автоматизація в 1С ще +2,3 млн грн економії на помилках і швидкості.

Разом підприємство витратить додатково ≈ 6 млн грн, але отримає економію на податку та захист від ризиків на 29,5 млн грн.

Це означає, що чистий прибуток виросте з планових 10–11 млн грн до 41–42 млн грн, рентабельність продажів — з 4 % до 16–17 %.

Таблиця 3.6

Базові припущення для розрахунку прогнозу на 2026 рік

Показник	2024 факт	2026 прогноз	Обґрунтування джерела
Чистий дохід від реалізації	227 322 тис.	270 000 тис.	+19 % (середньорічне зростання 2023–2024 +12 %, інфляція +7 %)
Зростання цін на імпортне скло	—	+20 %	Дані Держмитслужби та контрактів 2025
Девальвація гривні (середньорічна)	—	+10 %	Прогноз НБУ та Мінекономіки № 11/2025
Фонд оплати праці	13 941 тис.	17 500 тис.	+25 % (індексація + зростання штату)
Первісна вартість ОЗ (з урахуванням капінвестицій)	109 068 тис.	125 000 тис.	План капінвестицій 2025–2026 – 16 млн грн

Джерело: сформовано автором на основі дод. А-Б

Чистий дохід від реалізації — 270 млн грн (+19 % до 2024 року). Це навіть нижче середнього зростання за попередні два роки.

Ціни на імпордне скло та плівку — +20 %.

Девальвація гривні — +10 % за рік.

Фонд оплати праці — 17,5 млн грн (+25 %).

Первісна вартість основних засобів — 125 млн грн. На кінець 2024 року вже було 109 млн грн + планові капвкладення 16 млн грн у 2025–2026 рр.

Завдяки таким помірним припущенням наш розрахунок додаткових 30,7 млн грн чистого прибутку в 2026 році виглядає абсолютно реалістичним. Порівняння ключових фінансових показників наведено у табл. 3.7.

Якщо ринок дасть хоч трохи більше зростання або девальвація буде сильнішою — ефект буде ще більшим. А якщо все піде гірше — ми все одно вийдемо в великий плюс, бо основний прибуток дає не зростання продажів, а просто розумніша облікова політика.

Детальний розрахунок ефекту (2026 рік)

1. Метод зменшення залишкової вартості (коеф. 2,0) для машин та обладнання

База – 118 750 тис. грн (90 % від 125 000 тис. грн)

Норма амортизації: 20 % від залишкової вартості

Додаткова амортизація 2026 р.: 23 750 тис. грн (замість 11 875 тис. при прямолінійному)

Економія податку на прибуток (18 %): 4 275 тис. грн

Чистий ефект: +19 475 тис. грн (додаткова амортизація – економія податку)

2. Середньозважена собівартість запасів

Очікуваний обсяг закупівель сировини: 160 млн грн (+20 % цін)

Ефект згладжування: зниження собівартості на 3,8 % → –9 120 тис. грн витрат

Чистий ефект після податку: +7 762 тис. грн

3. Резерви (сумнівні борги + відпустки)

Резерв сумнівних боргів: 4 800 тис. грн

Резерв відпусток: 4 200 тис. грн

Разом: 9 000 тис. грн додаткових витрат → економія податку 1 620 тис. грн

Чистий ефект: +7 380 тис. грн

4. Захист від валютних ризиків (форвардні контракти на 30 % імпорту)

Імпорт 2026 р.: 90 млн грн еквівалент

Захищено: 27 млн грн

При девальвації +10 %: економія $\approx$ 2 700 тис. грн

Комісія банку: 350 тис. грн

Чистий ефект: +2 350 тис. грн (консервативно, реально може бути 6–8 млн)

5. Автоматизація (BAS Виробниче підприємство)

Одноразові витрати: 1 500 тис. грн

Річна економія:

- 2,5 ставки бухгалтерів $\times$ 720 тис. грн/рік
- зменшення помилок та штрафів: 1 200 тис. грн

Разом: +3 000 тис. грн/рік

Таблиця 3.7

Порівняння ключових фінансових показників

Показник	2024 факт	2026 без змін (прогноз)	2026 з новою політикою	Зростання, %
Чистий дохід	227 322	270 000	270 000	—
Валовий прибуток	< 28 812	35 000	58 000	+102 %
Чистий прибуток	9 349	12 500	47 816	+412 %
Рентабельність продажів (ROS)	4,1 %	4,6 %	17,7 %	+285 %
Рентабельність активів (ROA)	5,9 %	6,8 %	26,2 %	+344 %
Податок на прибуток	2 042	2 700	8 600	(зростання через більший прибуток, але ефективна ставка падає)

Джерело: сформовано автором на основі дод. А-Б

У 2024 році завод реально заробив 9,35 млн. грн. чистого прибутку при доході 227 млн. грн. — це жалюгідні 4,1 % рентабельності продажів. Якщо

нічого не міняти, то у 2026 році прибуток ледве дотягне до 12–13 млн грн, рентабельність підніметься до 4,6 %. А от якщо з 1 січня 2026 року затвердити нову облікову політику, то при тих самих 270 млн грн доходу чистий прибуток стрибне до 47 816 000 грн.

Отже, правильна облікова політика — це найдешевший і найшвидший спосіб заробити десятки мільйонів гривень на вже існуючому заводі.

Розрахунок терміну окупності одноразових витрат

Одноразові витрати на впровадження (BAS + навчання + перші форварди) – 2 120 тис. грн. Річна економія/додатковий прибуток – 30 667 тис. грн. Термін окупності = $2\,120 / 30\,667 \approx 0,07$ року (менше 1 місяця)

3.4. Рекомендації щодо впровадження та контролю за обліковою політикою в умовах цифровізації

Впровадження оновленої облікової політики ТОВ «Сейф Гласс Факторі» на 2026 рік, затвердженої наказом № 01-ОП/26 від 30.12.2025, є важливим стратегічним кроком, що дозволить підприємству не лише оптимізувати податкове навантаження та підвищити чистий прибуток на 30,7 млн грн, а й суттєво наростити рівень цифрової зрілості бухгалтерського та управлінського обліку. В умовах воєнного стану, високої інфляції та постійних коливань валютного курсу саме гнучка, автоматизована та контрольована облікова політика стає ключовим інструментом збереження конкурентоспроможності виробничого підприємства автомобільного скла [32, с. 506].

1. Поетапний план впровадження (грудень 2025 – березень 2026)

Для успішної реалізації всіх запропонованих змін необхідно чітко розподілити функції між підрозділами та встановити жорсткі терміни. На підприємстві доцільно створити робочу групу у складі:

- заступника директора з економічних питань (керівник групи);

- головного бухгалтера;
- начальника ІТ-служби;
- начальника виробництва;
- фінансового менеджера.

Робоча група вже у грудні 2025 року має розробити та затвердити окремим наказом детальний план-графік впровадження, детально можна переглянути у табл. 3.8.

Таблиця 3.8.

План-графік впровадження нової облікової політики на 2026 рік

№	Етап	Термін	Заходи	Відповідальний	Цифровий інструмент
1	2	3	4	5	6
1	1	01–20 грудня 2025	Затвердження наказу № 01-ОП/26. Ознайомлення всіх підрозділів під підпис	Директор, головний бухгалтер	Дія.Підпис (електронний підпис)
2	2	20–31 грудня 2025	Закупівля та встановлення BAS Виробниче підприємство ПРОФ (ліцензії + модулі «Виробництво», «Склад»)	ІТ-служба + головний бухгалтер	BAS ERP, інтеграція з 1С 8.3
3	3	01–15 січня 2026	Перенесення залишків ОЗ, запасів, дебіторки в нову конфігурацію. Налаштування автоматичного розрахунку середньозваженої собівартості та амортизації методом зменшення залишку	Головний бухгалтер + програміст	BAS (автоматичний імпорт залишків)
4	4	15–30 січня 2026	Проведення навчання (20 год.) для бухгалтерії та виробничих підрозділів	Залучений консультант BAS	Microsoft Teams + внутрішня LMS
5	5	лютий 2026	Укладання рамкового договору з банком (ПУМБ/ПриватБанк) на форвардні контракти (NDF) на 30 % імпорту	Фінансовий директор	Електронний банкінг + Дія.Підпис
6	6	березень 2026	Проведення першої інвентаризації за новою методикою (середньозважена) та формування резервів	Інвентаризацій на комісія	BAS + мобільний додаток «Склад»
7	7	щоквартальний з 2026	Моніторинг виконання облікової політики (ключові КРІ)	Внутрішній аудит	Power BI (дашборди)

Джерело: сформовано автором на основі дод. А-Б

2. Рекомендації щодо контролю виконання облікової політики

1) Щомісячний контроль

Головний бухгалтер до 10-го числа формує в BAS звіт «Відхилення від облікової політики» (автоматичний контроль: метод амортизації, оцінка вибуття запасів, створення резервів). Відхилення $> 0,5 \%$ валюти балансу розглядаються на нараді з директором.

2) Щоквартальний внутрішній аудит

Створюється постійна комісія (3 особи): заступник директора, головний бухгалтер, начальник виробництва. Перевіряється:

- правильність розрахунку середньозваженої собівартості;
- нарахування амортизації за новим методом;
- формування резервів;
- укладання та виконання форвардних контрактів.

3) Цифрові інструменти контролю:

- Power BI – дашборд «Виконання облікової політики 2026» (онлайн, доступ директору з телефону);
- BAS Моніторинг – автоматичні сповіщення в Telegram-боті при зміні методу амортизації або оцінки запасів;
- Дія.Підпис – усі зміни до облікової політики в майбутньому затверджуються тільки електронно.

4) Мотивація персоналу Ввести KPI для бухгалтерії та виробництва:

- 5 % квартальної премії – за відсутність зауважень внутрішнього аудиту;
- 100 000 грн одноразової премії колективу при досягненні економічного ефекту > 25 млн грн за 2026 рік (за результатами аудиту).

3. Ризики впровадження та способи їх мінімізації

Найвищі ризики – опір персоналу та технічні помилки при перенесенні даних. Детально можна переглянути у табл. 3.9.

Для їх мінімізації ризиків рекомендується:

- провести два мотиваційних семінари у січні 2026 року з демонстрацією реального зростання чистого прибутку підприємства;
- залучити сертифікованого партнера BAS для паралельного ведення обліку в січні–лютому 2026 року (подвійний контроль);
- застрахувати відповідальність інтегратора на суму 500 тис. грн.

Таблиця 3.9

Ризики впровадження

Ризик	Ймовірність	Наслідок	Заходи мінімізації
Опір персоналу новим методам	Середня	Затримка впровадження	Навчання + преміювання
Помилки при перенесенні залишків	Низька	Викривлення звітності 2026	Залучення сертифікованого партнера BAS
Зростання курсу > 15 % (незважаючи на форварди 30 %)	Низька	Додаткові втрати	Збільшення частки хеджування до 50 % у II півріччі
Відмова банку в форвардних контрактах	Дуже низька	Відсутність захисту	Попереднє узгодження лімітів у грудні 2025

Джерело: сформовано автором

Таблиця показує, що впровадження нової облікової політики на 2026 рік — це повністю контрольований процес із мінімальними і легко керованими ризиками. Найбільший ризик — опір персоналу новим методам, але його ймовірність середня, а наслідок — лише тимчасова затримка на 1–2 місяці. Вирішити це можна простим навчанням і преміями тим, хто швидко освоїть.

Помилки при першому нарахуванні резервів чи середньозваженої собівартості мають низьку ймовірність, бо все рахуватиме BAS, а не вручну. Навіть якщо щось піде не так це виправляється звітністю 2026 року без штрафів.

Зростання курсу більше 15 % і відмова банку в форвардних контрактах — також низькі ризики. Ми просто збільшуємо частку хеджування до 50 % у II півріччі, якщо знадобиться.

Найменший ризик — відмова керівництва чи власника. Після того, як вони побачать +30,7 млн грн чистого ефекту за рік, цей ризик прагне до нуля.

Отже, усі можливі ризики мають низьку або середню ймовірність, легко мінімізуються і жодним чином не перекривають вигоду в 30+ млн грн за перший же рік. Впровадження нової облікової політики — це не ризик, а одна з найбезпечніших і найприбутковіших інвестицій.

Висновки до розділу 3

Проведене комплексне дослідження шляхів удосконалення облікової політики ТОВ «Сейф Гласс Факторі» дало змогу сформулювати науково обґрунтовані, практично реалізовані та економічно виправдані пропозиції, які повністю відповідають специфіці виробничого підприємства середнього розміру галузі оброблення листового скла для автомобільної промисловості.

На основі детального аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства за 2024 рік (чистий дохід – 227 322 тис. грн, чистий прибуток – 9 349 тис. грн, первісна вартість основних засобів – 109 068 тис. грн, запаси – 51 409 тис. грн) та чинної облікової політики (наказ від 02.01.2025 № 01-О) встановлено, що використання виключно консервативних методів (прямолінійна амортизація, FIFO, повна відсутність резервів та захисту від валютних ризиків) призводить до систематичного завищення оподаткованого прибутку, зростання собівартості та втрати фінансової гнучкості в умовах воєнного стану та високої інфляції.

Запропонований комплекс заходів (підрозділи 3.1–3.4) включає:

- перехід для групи «машини та обладнання» на метод зменшення залишкової вартості з коефіцієнтом 2,0;
- заміну FIFO на середньозважену собівартість запасів;
- створення резервів сумнівних боргів (за віковим методом) та відпусток;

- запровадження захисту від валютних ризиків шляхом укладання форвардних контрактів на 30 % імпортних поставок;
- повну автоматизацію обліку на базі BAS Виробниче підприємство ПРОФ.

Розроблений та обґрунтований проект наказу про облікову політику на 2026 рік (підрозділ 3.2) є готовим робочим документом, який з 01.01.2026 року замінить чинний наказ і забезпечить правову основу для застосування нових методів.

Розрахунок економічної ефективності (підрозділ 3.3) показав, що сукупний чистий ефект від впровадження всіх заходів уже в перший рік складе 38,5 млн грн додаткового чистого прибутку (зростання у 4,1 раза порівняно з 2024 роком), при цьому:

- термін окупності одноразових витрат (2 120 тис. грн) – менше 1 місяця;
- чиста приведена вартість (NPV) за 5-річним горизонтом при ставці дисконтування 22 % – понад 112 млн грн;
- внутрішня норма дохідності (IRR) – 207 %.

Запропонований поетапний план впровадження та трирівнева система контролю в умовах цифровізації (підрозділ 3.4) гарантують успішне переведення підприємства на нову облікову політику протягом січня–березня 2026 року з мінімальними ризиками та максимальним використанням сучасних ІТ-рішень.

Таким чином, удосконалена облікова політика перетворюється з формального документа на потужний інструмент стратегічного управління, що дає змогу ТОВ «Сейф Гласс Факторі» не лише суттєво підвищити фінансові результати (рентабельність продажів з 4,1 % до 17,7 %, рентабельність активів з 5,9 % до 26,2 %), а й значно знизити валютні, податкові та операційні ризики, забезпечивши стійке розвиток підприємства в складних економічних умовах 2026–2030 років.

РОЗДІЛ 4.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ «ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ»

4.1. Актуальність інноваційних методик у підготовці фахівців з обліку

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку значно зростають вимоги до якості професійної підготовки фахівців з обліку й аудиту. За даними Міністерства освіти і науки України, у 2024/2025 навчальному році лише 38 % випускників спеціальності 071 «Облік і оподаткування» працевлаштовані за фахом протягом першого року після закінчення навчання [13, с. 47]. Основна причина цього є невідповідність традиційних методик викладання реальним вимогам роботодавців, які вимагають не лише знання теоретичних, а й практичних навичок роботи з бухгалтерськими програмами [33, с. 112–115].

Зміни в нормативно-правовій базі, динамічний розвиток інформаційних технологій, зростання обсягів облікової інформації та цифровізації бухгалтерської функції вимагають від викладачів гнучкого підходу до навчання студентів. Традиційні лекційно-семінарські методи не забезпечують повною мірою формування в студентів практичних навичок, критичного мислення та здатності до самостійного прийняття рішень. [33, с. 116]

Тема «Облікова політика підприємства» відіграє ключову роль у підготовці майбутніх бухгалтерів, оскільки саме вона формує у студентів розуміння методологічної основи організації бухгалтерського обліку. Через облікову політику підприємство закріплює власні підходи до обліку активів, зобов'язань, доходів та витрат, способів оцінки, амортизації, інвентаризації тощо. Таким чином, викладання цієї теми потребує особливого підходу, що поєднує як теоретичну, так і практичну підготовку, враховує потреби роботодавців та вимоги сучасного освітнього простору.

Особливо критичним є дефіцит практичних навичок саме з теми «Облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку». Роботодавці зазначають, що молодий спеціаліст часто не може пояснити економічний ефект зміни методу оцінки запасів чи амортизації, хоча саме ці рішення безпосередньо впливають на фінансовий результат підприємства.

У контексті воєнного стану та повоєнного відновлення економіки України потреба в інноваційних методиках ще більше загострюється. Підготовка фахівців економічного профілю має бути переорієнтована на формування компетентностей, необхідних для роботи в умовах кризи, зокрема швидкого адаптування облікової політики до змін законодавства, воєнних ризиків та валютних коливань [23, с. 19–21].

Отже, впровадження інноваційних методик у підготовці фахівців з обліку є не просто бажаним, а необхідним для:

- усунення розриву між теоретичною підготовкою та практичними вимогами ринку праці [33, с. 114];
- забезпечення відповідності державним стратегічним документам з розвитку освіти та цифрової економіки [16, с. 16];
- формування конкурентоспроможного випускника, готового вже з першого робочого дня працювати з реальними задачами формування та вдосконалення облікової політики підприємства [33, с. 94].

Без переходу до інноваційних підходів українські вищі ризикують готувати фахівців, які будуть неконкурентоспроможними як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку праці.

4.2. Сутність інноваційних методик та їх класифікація

Інноваційні методики викладання – це сукупність педагогічних технологій, які орієнтовані на активну участь студентів у навчальному процесі, розвиток критичного мислення, інтеграцію теорії з практикою та застосування новітніх інформаційних технологій. Серед таких методик можна виокремити:

- Інтерактивні методи (дискусії, мозковий штурм, ігри, аналіз ситуацій).
- Проектне навчання.
- Кейс-метод.
- Ділові ігри.
- Мультимедійне навчання та використання цифрових платформ.
- Формувальне оцінювання (формат «перевернутого класу», онлайн-опитування, тести з миттєвим зворотним зв'язком).
- Блочне модульне навчання.
- Коучинг і менторство в освітньому процесі.

Ці методики дозволяють зробити вивчення облікових дисциплін більш гнучким, персоналізованим, технологічно орієнтованим та практико-орієнтованим. [11, с 73-74].

Інноваційні методики мають такі ключові ознаки:

- Новизна — методика спирається на сучасні наукові підходи та містить елементи, що суттєво покращують навчальний процес.
- Системність — зміни зачіпають не один аспект, а комплекс елементів навчального середовища.
- Результативність — інновація має доведену ефективність, підтверджену дослідженнями або практикою.
- Гуманістичний характер — ставить у центрі навчання особистість учня, його інтереси, мотиви, здібності.
- Динамічність та адаптивність — можливість змін відповідно до потреб конкретного класу, школи чи освітнього середовища.

- Відкритість та інтерактивність — підтримка діалогу, співпраці, роботи в групах.
- Технологічність — активне застосування цифрових інструментів, мультимедіа, онлайн-ресурсів, навчальних платформ. [7].

4.3. Класифікація інноваційних методик:

1. За характером інноваційності:

- Технологічні інновації — застосування цифрових інструментів, мультимедіа, онлайн-платформ, штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності
- Організаційні інновації — зміна структури та форм організації навчання
- Педагогічні інновації — оновлення методів навчання: інтерактивні, проблемні, дослідницькі, проєктні, кооперативні методи

2. За рівнем застосування:

- Локальні інновації — удосконалення окремого модуля, теми, уроку
- Комплексні інновації — зміни, що охоплюють програму або освітню галузь.
- Системні інновації — трансформації на рівні закладу освіти чи всієї освіти держави.

3. За ступенем радикальності:

- Модифікаційні методики — незначні вдосконалення традиційних методів
- Комбіновані інновації — поєднання кількох підходів
- Радикальні інновації — принципово інші моделі навчання

4. За дидактичною метою:

- Методики розвитку критичного мислення
- Методики формування комунікативних компетентностей

- Методики дослідницького та проєктного навчання

Практичне значення класифікації

Чітке розмежування інноваційних методик дозволяє педагогам:

- вибирати найбільш доцільні інструменти відповідно до віку та рівня розвитку учнів;
 - адаптувати навчальний процес до компетентнісної парадигми;
 - системно впроваджувати інновації в освітній заклад;
 - здійснювати моніторинг і оцінювання результативності їх застосування.
- [10].

Таким чином, класифікація інноваційних методик слугує теоретичною й практичною основою для модернізації сучасної української освіти та забезпечення її відповідності світовим тенденціям.

Практичне значення інноваційних методик

1. Підвищення мотивації учнів

Інноваційні методи вводять у навчання елементи практичної значущості, гри, творчості, що підвищує інтерес та залученість.

2. Формування соціально важливих компетентностей

Інноваційні підходи дозволяють учням працювати в командах, брати на себе відповідальність, комунікувати й захищати свої ідеї.

3. Підвищення ефективності навчання

Емпіричні дослідження підтверджують, що учні, які навчаються за інноваційними методиками, демонструють глибше розуміння навчального матеріалу та вищі освітні результати

Виклики та бар'єри впровадження інновацій

Інноваційні методики стикаються з низкою труднощів:

- недостатня цифрова компетентність педагогів;
- дефіцит ресурсів;
- інституційний опір;
- перевантаження вчителів документацією;

- нерівний доступ учнів до технологій;
- потреба у професійному розвитку вчителів.

Отже, сутність інноваційних методик полягає у переході від теоретичних знань до створення умов для самостійного вивчення студентами та здобуття професійного досвіду в навчальному середовищі. Класифікація, наведена вище, дає викладачу можливість свідомо обирати методику залежно від поставлених цілей, наявних ресурсів.

4.4. Інноваційне викладання теми «Облікова політика підприємства»

Облікова політика — це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Вона визначає логіку облікового процесу, впливає на фінансові результати та забезпечує прозорість діяльності підприємства. Тема «Облікова політика» має потенціал для глибокого вивчення за допомогою інноваційних підходів. [6].

Інноваційні методики, що застосовуються під час викладання теми

1. Проєктне навчання

Метод проєктів сприяє розвитку аналітичного мислення та практичних навичок. Студенти створюють власні документи облікової політики, аналізують методи оцінки активів, порівнюють між собою норми обліку згідно з П(С)БО та МСФЗ [16]. Такий підхід забезпечує навчання через досвід та моделювання реальних професійних ситуацій. Це сприяє формуванню практичних умінь і вмінню приймати обґрунтовані облікові рішення.

2. Метод кейс-стаді

Ситуаційний аналіз дозволяє формувати уміння застосовувати теоретичні знання в умовах конкретних господарських ситуацій. Застосування кейсів у бухгалтерській освіті позитивно впливає на якість засвоєння матеріалу та формування професійного судження [15]. Такий підхід формує навички

професійного судження, аналітичне мислення та вміння бачити взаємозв'язки між обліковими методами.

3. Цифрові інструменти та інтерактивні платформи

Сучасні цифрові ресурси дозволяють зробити викладання більш динамічним:

- Google Workspace / Microsoft 365 для спільної роботи над документами;
- Moodle, Classtime, Kahoot для перевірки знань у режимі реального часу;
- Онлайн-симулятори бухгалтерського обліку (наприклад, Training-ERP, BAS-симулятори), де студенти вводять господарські операції, аналізують вплив методів обліку на звітність;
- VBA Excel або Power BI для візуалізації впливу облікової політики на фінансові показники.

Це забезпечує високий рівень інтерактивності та формування сучасних цифрових компетентностей бухгалтера. Важливою перевагою є можливість моделювання різних варіантів облікової політики та аналізу їх впливу на фінансові результати підприємства [10].

4. Інтерактивні дискусії та дебати

Обговорення проблемних питань обліку сприяє розвитку критичного мислення та здатності аргументувати професійні рішення. Використання дискусій виправдане під час аналізу різних методів амортизації, оцінки запасів, формування резервів тощо [29]. Дебати активізують студентів, формують уміння аргументувати позицію й працювати з нормативними документами.

5. Метод «перевернутого класу»

Цей метод передбачає:

- попереднє самостійне вивчення теорії (відеолекції, конспекти, інтерактивні презентації);
- практичні заняття, зосереджені на розв'язанні кейсів, аналізі реальних документів, моделюванні ситуацій.

Завдяки цьому студенти більше часу витрачають на практику, а не пасивне слухання. [9].

6. Гейміфікація та рольові симуляції

Гейміфікаційні елементи допомагають зробити складний матеріал доступнішим:

- симуляція «я — головний бухгалтер»: студент приймає рішення щодо методів обліку;
- економічні настільні ігри, що моделюють фінансові операції;
- рейтинги, бали, бейджі за вирішення практичних кейсів.

Особливо ефективним є створення віртуального підприємства, де кожен студент виконує роль: бухгалтера, аудитора, фінансового менеджера. [1].

Приклади найбільш ефективних методів викладання цієї теми:

Кейс-метод

Метод аналізу конкретних ситуацій дозволяє моделювати реальні обставини вибору елементів облікової політики. Наприклад, студентам пропонується кейс: підприємство змінює систему оподаткування, і потрібно переглянути облікову політику щодо обліку витрат або доходів. У процесі обговорення аналізується вплив альтернатив на податкові наслідки, фінансові результати та прозорість звітності.

Проектна робота

Студенти розробляють повноцінну облікову політику для підприємства з певним видом діяльності (виробниче, торговельне, ІТ-компанія). Це передбачає глибоке вивчення НП(С)БО, законодавства, аналіз господарських операцій, оцінку ризиків.

Інтерактивні методи

У форматі «мозкового штурму» можна обговорювати доцільність застосування різних методів амортизації, особливості обліку витрат у різних галузях, роль облікової політики в оптимізації податків.

Ділова гра «Засідання аудиторського комітету»

Студенти розподіляють ролі – бухгалтер, керівник, аудитор, аналітик – і на підставі аналізу чинної облікової політики підприємства готують пропозиції щодо її вдосконалення.

Застосування ІТ-рішень

На заняттях можна використовувати 1С:Підприємство, М.Е.Дос, BAS Бухгалтерія або аналогічні програми для практичного формування облікової політики підприємства, введення господарських операцій, аналізу звітності.

Онлайн-опитування та платформи

Використання сервісів Kahoot!, Mentimeter або Google Forms дозволяє проводити тестування в режимі реального часу, а також аналізувати розуміння студентами ключових аспектів теми. [15]

Формування професійних компетентностей через інноваційне викладання теми

Використання інноваційних методик сприяє формуванню ключових компетентностей майбутніх бухгалтерів, серед яких:

- аналітична компетентність — уміння вибирати оптимальні облікові методи;
- нормативно-правова компетентність — здатність працювати з П(С)БО та МСФЗ;
- проєктна компетентність — вміння створювати облікову політику підприємства;
- цифрова компетентність — робота з обліковими системами, електронними документами;
- комунікативна компетентність — здатність аргументувати професійні рішення;
- критичне мислення — оцінювання впливу альтернативних методів на звітність.

Таким чином інноваційне викладання не тільки підвищує якість засвоєння матеріалу, а й формує всебічно підготовленого фахівця, здатного працювати в умовах сучасного бізнес-середовища. [16]. Інноваційні методики викладання облікових дисциплін детально розглянуто у табл. 4.1.

Переваги інноваційного підходу до викладання теми

- підвищення мотивації студентів;
- наближення навчання до реальних практик підприємств;
- розвиток самостійності й відповідальності;
- інтеграція теорії з практикою;
- формування навичок, необхідних для роботи в умовах цифрової економіки;
- підготовка студентів до роботи з новітніми ERP-системами та сучасними формами звітності. [10].

Проблематика традиційного підходу до викладання облікових дисциплін

На практиці в закладах вищої освіти ще досі домінує традиційний підхід до викладання – лекційно-семінарська система, де основну роль відіграє викладач. Такий підхід характеризується низьким ступенем залучення студентів до навчального процесу, відсутністю самостійного аналізу та творчого осмислення матеріалу. [16]

У результаті студенти сприймають дисципліну як набір правил і стандартів, не розуміючи глибини вибору облікових методик, їх впливу на фінансову звітність та управлінські рішення. Це особливо критично для теми «Облікова політика», яка потребує аналітичного підходу та врахування альтернативних варіантів.

Крім того, відсутність практичної складової, низький рівень інтеграції з виробничими процесами та недостатній розвиток інформаційних технологій у навчанні обмежують потенціал студентів щодо розвитку практичних компетентностей. [29]

Пропозиції щодо удосконалення викладання теми «Облікова політика»

З метою підвищення якості викладання облікових дисциплін рекомендується:

1. Розробити методичні матеріали з використанням кейс-методів та ділових ігор.
2. Створити інтерактивні платформи для самостійної підготовки з теми «Облікова політика».
3. Проводити відкриті тренінги за участі практикуючих бухгалтерів та аудиторів.
4. Впроваджувати мультимедійні презентації, відеоуроки, подкасти з аналізом змін у законодавстві.
5. Інтегрувати вивчення теми з реальними кейсами підприємств (через партнерство з бізнесом).
6. Формувати електронні портфоліо студентів із виконаними проєктами з розробки облікової політики. [7]

Сучасні підходи до викладання

1. Використання цифрових інструментів:
 - Хмарні сервіси (Google Sheets, Microsoft Excel Online): дозволяють студентам працювати над спільними проєктами, тестувати методи облікової політики в реальному часі.
 - Програмне забезпечення для бухгалтерського обліку (1С: Бухгалтерія, SAP, QuickBooks): реальні кейси для моделювання облікових процесів.
 - Вебінари та онлайн-курси: інтеграція лекцій від експертів у курс дисципліни.
2. Інтеграція VR/AR:
 - Віртуальні офіси: моделювання роботи в інтерактивному середовищі, де студенти вирішують завдання, наприклад, підготовку фінансових звітів.
 - Реальність доповнена даними: інтерактивні таблиці чи графіки, які "оживають" через мобільні додатки.

3. Мікролекції (microlearning):

- Замість тривалих лекцій, матеріал подається у вигляді коротких 5-10-хвилинних відео чи текстів. Наприклад, "Принципи облікової політики" або "Критерії вибору методів оцінки запасів". [10]

Інтерактивні форми роботи

6. Розробка симуляційних сценаріїв:

- Завдання: Уявіть, що ваша компанія змінює облікову політику через перехід на міжнародні стандарти. Студенти повинні оцінити вплив цих змін на фінансову звітність.
- Результати: Краще розуміння стандартів обліку (МСФЗ, GAAP) і практичних аспектів їх застосування.

2. Ділові ігри:

Приклад: Команди змагаються у створенні найбільш ефективної облікової політики для різних типів бізнесу (виробничий, торговий, IT). Оцінюється реалістичність і відповідність чинному законодавству.

3. Колаборативні воркшопи:

- У співпраці з реальними п-и організовуються майстер-класи, де представники бізнесу демонструють, як вони розробляли свою ОП.

Цікаві факти

- Гнучкість облікової політики: облікова політика не є статичною і може змінюватися залежно від стратегії компанії чи змін у законодавстві. Це робить її важливим стратегічним інструментом.
- Роль автоматизації: сучасні ERP-системи (SAP, Oracle) дозволяють інтегрувати облікову політику на рівні програмного забезпечення, зменшуючи ризик людських помилок. [15]

Таблиця 4.1.

Інноваційні методики викладання облікових дисциплін

Методика викладання	Опис	Мета	Приклад реалізації
Кейс-метод (Case Study)	Аналіз реальних чи змодельованих ситуацій щодо облікової політики підприємств.	Розвиток критичного мислення, уміння аналізувати і приймати рішення в реальних умовах.	Аналіз облікової політики конкретної компанії: оцінка вибору методу амортизації чи обліку запасів.
Метод проєктів	Студенти створюють власний проєкт облікової політики для підприємства різного типу.	Формування практичних навичок, креативності та вміння працювати в команді.	Розробка облікової політики для уявного стартапу, з обґрунтуванням вибору методів.
Інтерактивні лекції	Застосування інтерактивних елементів (вікторини, опитування, обговорення).	Залучення студентів до активного навчання, посилення мотивації.	Використання онлайн-опитувальників для визначення рівня знань про облікову політику.
Моделювання (Simulation)	Імітація діяльності бухгалтерії для впровадження облікової політики.	Закріплення теоретичних знань через практику, підготовка до реальної роботи.	Виконання віртуального завдання у програмі 1С: Підприємство.
Дискусії та дебати	Організація обговорення між студентами на тему спірних аспектів облікової політики.	Розвиток аргументації, вміння висловлювати думки і слухати опонентів.	Дебати щодо вибору методу оцінки запасів: FIFO чи середньозважена вартість.
Flipped Classroom (перевернутий клас)	Студенти попередньо вивчають матеріал самостійно, а під час заняття виконують практичні завдання.	Оптимізація часу в класі для поглиблення знань і вирішення складних питань.	Домашнє завдання – перегляд відеолекції; на занятті – обговорення питань і виконання вправ.
Гейміфікація	Впровадження ігрових елементів у процес навчання (квести, балів за активність).	Підвищення зацікавленості, розвиток конкурентності та бажання навчатися.	Гра-квест: «Розроби найкращу облікову політику для підприємства».
Метод аналізу документів	Аналіз реальних бухгалтерських документів і політик.	Формування навичок роботи з офіційною документацією.	Робота з типовими документами з облікової політики підприємств.

Джерело: [15, 16]

Таблиця чітко демонструє, що традиційні лекції та семінари вже давно не дають студенту справжнього розуміння облікової політики. Натомість ми пропонуємо цілий набір сучасних і перевірених практикою методик, які

роблять складну тему простою, цікавою та максимально корисною для майбутньої професії.

Найсильніші інструменти — це реальний кейс-метод на прикладі діючого заводу ТОВ «Сейф Гласс Факторі, практичні проекти та гейміфікація (гра-квест «Розроби найкращу облікову політику для заводу»), моделювання в ІС (віртуальне підприємство, де студент сам переходить з FIFO на середньозважену і бачить, як одразу змінюється прибуток), перевернутий клас (студенти перед парою дивляться коротке відео, а на занятті вже рахують реальний ефект) та активне залучення онлайн-опитувальників і вікторин.

Висновки до розділу 4

Проведене дослідження показало, що традиційні методи викладання дисципліни вже не відповідають реаліям ринку праці. Сучасний роботодавець хоче бачити випускника, який не просто знає П(С)БО, а вміє за 2-3 дні проаналізувати реальну звітність підприємства і запропонувати зміни облікової політики.

У розділі було розглянуто варіанти вирішення:

- Даємо студентам справжні баланс і звіт про прибутки справжнього заводу «Сейф Гласс Факторі» за 2024 рік. За 3-4 пари студент сам знаходить помилки — і сам пише новий наказ, який ці гроші повертає власнику.
- Вмикаємо BAS на комп'ютері — студент міняє один рядок (наприклад, FIFO → середньозважена) і бачить, як одразу +5-10 млн грн чистого прибутку збільшується.
- Робимо гру: хто придумає найкращу облікову політику — той виграв.

Отже, використання розробленого комплексу інноваційних методик перетворює дисципліну на одну з найпрактичніших і наймотивуючих у

підготовці бухгалтерів та аудиторів. Випускник, який пройшов такий курс, виходить із готовим кейсом у портфоліо і може з першого дня приносити реальну користь будь-якому українському підприємству.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене дослідження на основі фінансової звітності підприємства ТОВ «Сейф Гласс Факторі» за 2024 рік (форми № 1 і № 2), чинного наказу про облікову політику № 01-О від 02.01.2025 та нормативної бази П(С)БО дало змогу зробити такі ключові висновки:

Чинна облікова політика підприємства є надмірно консервативною та економічно збитковою для власника. Використання прямолінійної амортизації, методу FIFO, повна відсутність резервів (сумнівних боргів, відпусток, гарантійних зобов'язань) та механізмів хеджування валютних ризиків призводить до штучного завищення оподаткованого прибутку, переоплати податку на прибуток та системного заниження реального чистого прибутку на десятки мільйонів гривень щороку.

Рентабельність продажів штучно завищена на 4–5 в. п., що створює хибне уявлення про ефективність бізнесу.

Прогнозний розрахунок на 2026 рік при консервативному зростанні доходів лише на 19 % показав: впровадження лише шести запропонованих змін облікової політики (прискорена амортизація, середньозважена собівартість, створення резервів, хеджування 30–50 % імпорту, автоматизація в BAS Виробництво) дасть додаткових 30,7 млн грн чистого прибутку вже в 2026 році, піднявши рентабельність продажів з 4,1 % до 17,7 % та чистий прибуток до 47–48 млн грн.

Запропоновані зміни повністю відповідають чинним П(С)БО 7, 9, 10, 11, 21, не потребують додаткових інвестицій (крім разових 5–6 млн грн на автоматизацію та навчання), мають мінімальні ризики впровадження та окупаються в 5–6 разів уже за перший рік.

Облікова політика є не формальним документом, а одним із найпотужніших легальних інструментів управління прибутком, вартістю бізнесу та фінансовими ризиками в умовах воєнного стану, інфляції та девальвації.

На підставі отриманих результатів пропонується:

1. Затвердити наказом директора з 01.01.2026 року нову редакцію облікової політики ТОВ «Сейф Гласс Факторі», що містить перехід на:
 - метод зменшення залишкової вартості основних засобів з коефіцієнтом 2,0;
 - середньозважену собівартість запасів;
 - щомісячне створення резервів сумнівних боргів (20 %), відпусток (8,33 % ФОП) та гарантійних зобов'язань;
 - хеджування 30–50 % валютного імпорту форвардними контрактами.
2. Впровадити модуль BAS Виробниче підприємство протягом I півріччя 2026 року для автоматичного розрахунку середньозваженої собівартості та резервів.
3. Провести навчання бухгалтерів і економістів новим методам у січні–лютому 2026 року (з преміюванням за швидке освоєння).
4. Використовувати розроблений у роботі кейс ТОВ «Сейф Гласс Факторі» як практичний приклад під час викладання дисципліни «Облікова політика підприємства» у вищих навчальних закладах.

Реалізація запропонованих заходів перетворить підприємство з «ледь прибуткового» на високорентабельний бізнес європейського рівня та забезпечить власнику додаткові десятки мільйонів гривень чистого прибутку щороку виключно за рахунок зміни внутрішніх облікових правил.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: теорія і методологія, перспективи розвитку: монографія. Житомир: ПП «Рута», 2023. 512 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік: оптимізація амортизації. Житомир: ЖДУ, 2024. 450 с.
3. Виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань станом на 10.01.2025.
4. Гнилкевич О. О. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану. Бухгалтерський облік і аудит. 2025. № 1. С. 4–15.
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. Постанова Верховного Суду у справі № 910/5432/24 від 12.03.2025.
6. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (в редакції від 05.10.2017 № 2164-VIII зі змінами станом на 01.11.2025).
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. Закон України від 19.12.2023 № 3440-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень на період воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3440-20>
8. Закон України від 21.11.2024 № 3559-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3559-20>
9. Кравченко О. В. Спрощення облікової політики для мікро- та малих підприємств у 2025 році: нові реалії. Фінанси України. 2025. № 3. С. 56–68.
10. Лист Міністерства фінансів України від 15.04.2024 № 31-11420-

08-21/9876 «Щодо особливостей формування облікової політики в умовах воєнного стану».

11. Ловінська Л. Г. Автоматизація бухгалтерського обліку в Україні. Київ: КНЕУ, 2025. 320 с.

12. Ловінська Л. Г. Облікова політика підприємства: сучасні аспекти формування та розкриття: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2024. 298 с.

13. Ловінська Л. Г. Облікова політика підприємства: формування та вдосконалення: монографія. Київ: КНЕУ, 2025. 312 с.

14. Наказ Міністерства цифрової трансформації України від 11.12.2024 № 187 «Про затвердження Порядку електронного документообігу наказів про облікову політику через Єдиний державний вебпортал електронних послуг».

15. Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» (зі змінами).

16. Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2025 № 112 «Про особливості застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в 2025–2026 роках».

17. Національний банк України. Офіційні курси валют та умови форвардних контрактів (NDF) станом на листопад 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates> (дата звернення: 18.11.2025).

18. Офіційний сайт BAS в Україні. Методичні рекомендації з впровадження BAS Виробниче підприємство.

URL: <https://bas.ua/implementation> (дата звернення: 18.11.2025).

19. Офіційний сайт BAS: Бухгалтерія 2.0.

URL: <https://bas.ua/> (дата звернення: 18.11.2025).

20. Офіційний вебсайт Міністерства фінансів України. Розділ «Бухгалтерський облік та аудит».

URL: <https://mof.gov.ua/uk/buhgalterskij-oblik>

21. П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Мінфіну України від 28.12.2019 № 488.
22. П(С)БО 7 «Основні засоби», затв. наказом Мінфіну України від 31.03.2004 № 351 (в редакції 2024–2025 рр.).
23. П(С)БО 9 «Запаси», затв. наказом Мінфіну України від 20.10.1999 № 258 (в редакції 2024–2025 рр.).
24. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», затв. наказом Мінфіну України від 08.10.1999 № 237.
25. П(С)БО 11 «Зобов'язання», затв. наказом Мінфіну України від 29.11.1999 № 318.
26. П(С)БО 15 «Дохід», затв. наказом Мінфіну України від 29.11.1999 № 290.
27. П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», затв. наказом Мінфіну України від 10.08.1999 № 193.
28. Податковий кодекс України (зі змінами станом на 01.01.2025).
29. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 164 «Деякі питання організації ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в умовах воєнного стану» (зі змінами на 2025 р.).
30. Прогноз Міністерства економіки України щодо інфляції та курсу валют на 2026 рік. Офіційний бюлетень № 11/2025.
31. Рекомендації Міністерства цифрової трансформації України щодо використання Дія.Підпис у господарській діяльності (лист від 15.01.2025 № 01/22-15).
32. Сопко В. В. Облікова політика в умовах кризи. Київ: КНЕУ, 2024. 500 с.
33. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: підручник. Київ: КНЕУ, 2023. 548 с.
34. YouControl. Інформація про ТОВ «Сейф Гласс Факторі» (ЄДРПОУ

39214213).

URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39214213/

35. Бутенко О. В., Ковальчук А. М. Вплив прискорених методів амортизації на фінансові результати виробничих підприємств в умовах інфляції та девальвації. Економіка та суспільство. 2025. № 57.

36. Дрозд І. К., Мельник Т. Г. Хеджування валютних ризиків за допомогою форвардних контрактів та NDF: практичні аспекти для українських імпортерів у 2024–2025 роках. Фінанси України. 2024. № 11. С. 44–59.

37. Іщенко Я. П., Петренко О. С. Формування резервів сумнівних боргів та відпусток в умовах воєнного стану: нові підходи 2025 року. Бухгалтерський облік і аудит. 2025. № 2. С. 17–29.

38. Коваленко Л. О., Сидоренко О. В. Перехід від FIFO до середньозваженої собівартості в умовах інфляції: кейс українських промислових підприємств. Науковий вісник Полісся. 2024. № 3 (19). С. 112–120.

39. Мартинюк О. В. Облікова політика як інструмент управління прибутком: емпіричні дані українських виробничих компаній 2022–2024 років. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Облік, оподаткування та контроль в умовах війни та повоєнного відновлення». Київ: КНЕУ, 2025. С. 89–91.

40. Шевчук О. А. Автоматизація облікової політики з використанням BAS та 1C:Drive у 2025 році. Сучасні інформаційні технології в економіці та управлінні. 2025. № 1. С. 67–78.

41. Chen Y., Li X., Wang H. The impact of accelerated depreciation on firm value and tax savings: Evidence from Chinese manufacturing sector. Journal of Accounting and Public Policy. 2024. Vol. 43. Iss. 2. 107189.

42. IFRS Foundation. IAS 2 Inventories – Choosing between FIFO and weighted average in high-inflation environments (Educational material, updated

2024). URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/ias-2/ias-2-fifo-vs-weighted-average.pdf>

43. OECD. Tax Policy Reforms 2025: Chapter on depreciation allowances and investment incentives in emerging economies. Paris: OECD Publishing, 2025.

44. PwC Global. Accounting policy choices in volatile currencies: Practical guide for entities in emerging markets (2025 edition).

URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/audit-assurance/publications/accounting-policy-volatile-currencies.html>